

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 8-9 maja 2017 roku

na kierunku reżyseria dźwięku

prowadzonym

na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku
Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Warszawa, 2017

Spis treści

<i>1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu</i>	str.4
<i>1 . Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej</i>	str 4
<i>1.2. Informacja o procesie oceny</i>	str.4
<i>2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku</i>	str.5
<i>3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej</i>	str 6
<i>4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej</i>	str.8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	str.8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	str.8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.11
Dobre praktyki	str.12
Zalecenia	str.12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	str.12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	str.12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.18
Dobre praktyki	str.19
Zalecenia	str.19
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	str.19
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	str.19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.25
Zalecenia	str.25
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	str.26
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	str.26
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.30
Dobre praktyki	str.31
Zalecenia	str.31
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	str.31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	str.31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.32
Dobre praktyki	str.32
Zalecenia	str.32
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	str.33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	str.33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.33
Dobre praktyki	str.34

Zalecenia	str.34
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	str.34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	str.34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.37
Dobre praktyki	str.38
Zalecenia	str.38
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	str.38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	str.38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	str.40
Dobre praktyki	str.40
Zalecenia	str.40
<i>8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny</i>	str.41
<i>Załączniki:</i>	str.42
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	str.42
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	str.43
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	str.46
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	str.52
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	str.53
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	str.53
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	str.54

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Joachim Pichura, ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Nikodem Wołk- Łaniewski- ekspert PKA
2. prof. dr hab. Krystian Kielb – ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak- ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Dagna Czajkowska– ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *reżyseria dźwięku* prowadzonym na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na w/w. kierunku. Ostatnia ocena jakości kształcenia została przeprowadzona w 2011 roku i zakończyła się wydaniem przez Prezydium PKA oceny *pozytywnej*, wyrażonej w Uchwale Prezydium PKA z dnia 01.09.2011 r. Ocena dostosowania się uczelni do uwag PKA z ostatniej wizytacji zostanie ujęta w dalszej części raportu. Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, z Samorządem Studenckim, Kołami Naukowymi, a także przedstawicielem Biura Karier i pracownikami Biblioteki. Przeprowadzono także hospitacje zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego w Załączniku nr 2.

Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	reżyseria dźwięku
Poziom kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar: <i>sztuki</i>
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina: <i>sztuki muzyczne</i> ; dyscyplina artystyczna: <i>reżyseria dźwięku</i>
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	liczba punktów ECTS: 180; 6 semestrów
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	- nie dotyczy
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat

Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	7	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	19	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1872	-

Jak wykazał Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on wizytowana jednostka posiada uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku reżyseria dźwięku na poziomie studiów II stopnia. Powyższa sytuacja została omówiona z władzami Uczelni i w POL-onie naniesiono właściwą informację, że kierunek „reżyseria dźwięku” prowadzony jest tylko na I stopniu studiów.

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	<i>w pełni</i>
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	<i>w pełni</i>
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	<i>w pełni</i>
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	<i>zadawalająca</i>
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	<i>w pełni</i>
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	<i>zadawalająca</i>

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	<i>w pełni</i>
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	<i>w pełni</i>

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia przedstawiła przyjęte przez Senat Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy dokumenty poświadczające nowy sposób przyporządkowania efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów „reżyseria dźwięku” do dyscyplin artystycznych. Wobec wprowadzonych przez Uczelnię zmian, sformułowane przez Zespół Oceniający zastrzeżenia dotyczące dorobku artystycznego nauczycieli akademickich stały się nieaktualne. Obecnie Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy spełnia wszystkie wymagane przepisami prawa warunki dotyczące minimum kadrowego na prowadzonym kierunku studiów „reżyseria dźwięku”.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	<i>W pełni</i>

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1 Koncepcja kształcenia

1.2 Badania naukowe w dziedzinie sztuki związanej z kierunkiem studiów

1.3 Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia opracowana i wdrożona do realizacji na kierunku reżyseria dźwięku prowadzonym na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy wykazuje pełną zgodność z misją i strategią rozwoju uczelni, która – jako jedyna uczelnia muzyczna w regionie – kształci wysoko wykwalifikowanych artystów muzyków, dbając o kształtowanie twórczych, krytycznych i tolerancyjnych osobowości studentów oraz wytyczanie kierunków rozwoju dyscyplin artystycznych oraz szeroko pojętej edukacji artystycznej. Wyrażna jest projakościowa orientacja koncepcji kształcenia ocenianego kierunku wyrażona powiązaniem ze strategią i polityką jakości uczelni i jednostki oraz pełnym otwarciem na postęp w dziedzinie sztuki i dyscyplinach artystycznych oraz dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi. Wyrazem owego otwarcia na postęp jest m. in. obecność w koncepcji kształcenia treści odwołujących się do najnowszych zdobyczy wiedzy i doświadczeń praktycznych związanych z dziedziną sztuk muzycznych, dyscypliną reżyseria dźwięku w szczególności, ale także z dyscypliną kompozycja i teoria muzyki oraz dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, z których kierunek się wywodzi. Otwarcie na postęp widoczne jest także w obecnym w koncepcji założeniu zapewnienia kształconym na ocenianym kierunku studentom dostępu do najnowocześniejszej aparatury, najnowszych wersji oprogramowania. Istotnym elementem polityki jakości jest dbałość o powierzanie prowadzenia zajęć dydaktycznych artystom i pedagogom czynnym zawodowo, o znaczącym dorobku artystycznymi naukowym, istotnej pozycji na rynku sztuki, a także uznanym autorytecie dydaktycznym. Kolejnym ważnym elementem projakościowej orientacji koncepcji kształcenia jest stosowanie, w szczególności do kluczowych przedmiotów kierunkowych, indywidualnych form kształcenia opartych na relacji mistrz – uczeń. Jednostka zapewniła udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia. Bardzo czytelny jest udział tych ostatnich w realizacji koncepcji oraz planowaniu jej rozwoju. Udział ten widoczny jest w szczególności w różnych formach podejmowanej przez jednostkę współpracy otoczeniem społeczno-gospodarczym, o czym mowa w dalszej części niniejszego raportu (patrz – Kryterium 5). Podejmowane są działania na rzecz internacjonalizacji procesu kształcenia, o czym mowa w dalszej części niniejszego raportu (patrz – Kryterium 6). Przyjęta dla kierunku reżyseria dźwięku prowadzonego na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy koncepcja kształcenia uwzględnienia wzory i doświadczenia

krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich, w szczególności wzory stosowane w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, będącym przez wiele lat jedyną uczelnią artystyczną w Polsce prowadzącą kształcenie w zakresie kierunku reżyseria dźwięku. Koncepcja kształcenia kierunku reżyseria dźwięku prowadzonego na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy zakłada równoległe kształcenie studentów zarówno w zakresie nagrań muzycznych, jak i nagrań dźwięku filmowego, co jest komplementarne z koncepcją stosowaną w UMFC. Fakt ten uznać należy za istotny walor koncepcji kształcenia. W uczelniach zagranicznych, prowadzących kształcenie na tym kierunku, dominuje model kształcenia w jednej ze specjalności (nagrania muzyczne, udźwiękowanie filmu). Wzorce stosowane w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy są zbliżone w treściach i formie do stosowanych w krajach Unii Europejskiej, np. model kształcenia w ramach przedmiotu głównego *reżyseria nagrań muzycznych* wykazuje podobieństwo do modelu stosowanego w Hochschule für Musik w Detmold i Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris. Dziesięcioletnia już historia kierunku prowadzonego w AM Bydgoszcz pozwoliła na wprowadzenie do koncepcji kształcenia elementów indywidualizujących (efekty kształcenia, program studiów, organizacja procesu kształcenia). Dzięki komplementarności koncepcji kształcenia z rozwiązaniami stosowanymi w UMFC absolwenci kierunku mają możliwość kontynuacji studiów na poziomie studiów II stopnia w UMFC, jedynej uczelni artystycznej w Polsce prowadzącej studia II stopnia na kierunku reżyseria dźwięku. Ukończenie studiów I stopnia umożliwia ponadto zatrudnienie w zawodzie realizatora audycji i nagrań (radio, telewizja), bądź realizatora dźwięku (instytucje artystyczne, w tym filharmonie, opery, teatry, także plan filmowy). Koncepcja kształcenia akcentuje ponadto współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W tym sensie jej wyraźna prostudencka orientacja spleta się z uwzględnieniem potrzeb otoczenia, w szczególności rynku pracy. Ważnym miernikiem potwierdzającym słuszność przyjętych w ramach koncepcji kształcenia założeń są z jednej strony bardzo dobre opinie studentów i absolwentów kierunku, z drugiej natomiast liczba absolwentów podejmujących studia II stopnia w UMFC oraz liczba absolwentów pracujących zawodowo i uzyskujących sukcesy w aktywności zawodowej.

1.2

Analiza kierunków podejmowanych prac badawczych, jak i szczegółowa tematyka badań i specyfika podejmowanych na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy realizacji artystycznych pozwala na stwierdzenie, że zarówno badania naukowe, jak i twórcza działalność artystyczna podejmowana jest w zakresie obszarów wiedzy i doświadczeń praktycznych odpowiadających obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowany został oceniany kierunek, a w szczególności dziedziny sztuki i dyscypliny reżyseria dźwięku, do której odnoszą się efekty kształcenia. Szczególnie istotny wydaje się fakt, że wyniki badań wykorzystywane były w projektowaniu programu kształcenia na ocenianym kierunku, a w sposób ciągły wykorzystywane są w jego realizacji i procesach doskonalenia. Do podstawowych form realizacji artystycznych podejmowanych w jednostce, do których bezpośrednio odnoszą się efekty kształcenia, zaliczyć należy w szczególności: studyjne i koncertowe nagrania

muzyczne, realizacje dźwięku filmowego dokonywane np. we współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną im. Leona Schillera w Łodzi, koncertowe projekcje dzieł uznanych twórców muzyki elektroakustycznej. Efektem materialnym tych działań są m.in. wydawnictwa fonograficzne, w tym płyty CD, także filmy zrealizowane we współpracy z PWSFTviT w Łodzi. Współdział studentów kierunku w realizacji projektów, o których mowa powyżej, a tym samym doskonalenie w zdobywaniu przez nich kompetencji badawczych i artystycznych, stanowi istotny element realizowanej koncepcji kształcenia. Dokonując oceny udziału studentów w tych pracach należy pamiętać, że na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie wyłącznie na poziomie studiów I stopnia, które z natury zakłada wcześniejsze, interdyscyplinarne przygotowanie merytoryczne studentów m. in. na podstawie dostępnej literatury, a następnie udział w eksperymentalnej pracy na zajęciach z przedmiotów kierunkowych pod kierunkiem pedagoga. Wyniki takich prac są weryfikowane cyklicznie z udziałem wybitnych specjalistów w dziedzinie reżyserii dźwięku. Publikacją osiągniętych efektów artystycznych są zarówno wykonane przez studentów nagrania muzyczne, jak i produkcje audiowizualne. Efekty prowadzonych badań przedstawiane są ponadto w pracach okresowych, pracach dyplomowych, wśród których odnajdziemy niekiedy projekty o charakterze na wskroś nowatorskim. Kompleksowość, różnorodność oraz aktualność problematyki, w ramach kierunków badań prowadzonych w jednostce, zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku i realizacji programu studiów, zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności praktycznych, jak i postaw. Na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy działa koło artystyczno-naukowe, które w swojej aktywności skupia się na działalności artystycznej, upowszechnianiu i promowaniu muzyki współczesnej oraz promowaniu muzyki młodych twórców. Warto podkreślić widoczną dbałość jednostki o zapewnienie stałego udziału studentów w podejmowanych realizacjach artystycznych i naukowych, m. in. za sprawą wspierania działalności koła naukowo-artystycznego. Włączanie studentów w realizację projektów artystycznych i naukowych wydaje się integralnym elementem koncepcji kształcenia, dobrze służącym przygotowaniu studentów zarówno do podejmowania studiów II stopnia, jak i do samodzielnej pracy zawodowej. Widoczne jest wykorzystanie wyników badań naukowych i twórczej działalności artystycznej prowadzonej w jednostce w programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku np. poprzez świadome i nakierowane na realizację określonych celów dydaktycznych programowanie studyjnych i koncertowych nagrań muzycznych z uwzględnieniem np. doboru literatury muzycznej odzwierciedlającego różnorodność składów wykonawczych, realizacji nagrań w różnorodnych warunkach akustycznych. Widoczny jest wpływ prowadzonych w jednostce badań naukowych na koncepcję kształcenia, plany jej rozwoju, określenie i doskonalenie efektów kształcenia i programu studiów.

1.3

Efekty kształcenia, których uzyskanie zakładane jest dla wizytowanego kierunku opisują – w sposób kompleksowy i spójny – kompetencje, do uzyskania których prowadzi realizacja

programu kształcenia. Wymiar merytoryczny efektów kształcenia wykazuje ścisły związek z obszarem wiedzy i doświadczeń praktycznych, dziedziną sztuki muzyczne i dyscypliną reżyseria dźwięku, która jest podstawą koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku oraz z badaniami naukowymi i twórczą pracą artystyczną realizowaną w jednostce. Fakt ten zapewnia spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami obszarowymi I poziomu studiów o profilu ogólnoakademickim, co pozwala studentom na uzyskanie kompetencji właściwych dla tego poziomu kształcenia w obszarze sztuki. Szczegółowe efekty kształcenia zdefiniowane dla modułów zajęć tworzących program studiów, w tym dla praktyk zawodowych, są rozwinięciem i pogłębieniem efektów ustalonych dla ocenianego kierunku. Ich opisy sformułowane zostały w sposób jasny, logiczny i zrozumiały, co umożliwia wytworzenie w umyśle odbiorcy właściwego wyobrażenia konkretnego opisywanego efektu, dzięki czemu możliwa staje się zgodna z intencją twórców interpretacja. Zbiór efektów kształcenia dla ocenianego kierunku zakłada uzyskanie przez studenta wiedzy, umiejętności praktycznych, w tym badawczych i artystycznych oraz postaw niezbędnych do działalności twórczej w obszarze sztuki. W sposób właściwy określono poziom trudności efektów, zakres wiedzy, którą należy osiągnąć i można ją ocenić, trafnie sprecyzowano umiejętności, które należy nabyć i można je ocenić. Analiza programu kształcenia, w tym planu studiów, potwierdza realną możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów, a także możliwość monitorowania stopnia osiągnięcia efektów przez studentów. Oryginalną cechą zbioru efektów kształcenia stworzonych dla kierunku reżyseria dźwięku jest ich szeroki zakres, szczególnie w zakresie wiedzy i umiejętności praktycznych. Fakt ten wydaje się spójny z koncepcją kształcenia reżysera dźwięku realizowaną w uczelni, w której duży nacisk położono nie tylko na doskonalenie kompetencji specjalistycznych (kształcenie kierunkowe), ale także na rozwój kompetencji generycznych (kształcenie ogólne oraz kształcenie w zakresie przedmiotów podstawowych). W zbiorze efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku oraz dla modułów zajęć uwzględniono efekty związane z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami twórczymi, w tym badawczymi i artystycznymi oraz kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej i artystycznej w zakresie obszaru sztuki oraz w zakresie dziedziny sztuki muzyczne, a także dyscypliny reżyseria dźwięku, wskazanej jako ta, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku, ponadto uwzględniono efekty kształcenia w zakresie znajomości języka obcego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia ocenianego kierunku wykazuje ścisły, organiczny związek z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce jakości. Mocnymi jej stronami jest orientacja projakościowa, wyrażona na wiele sposobów, na co wskazywano w analizie. Uwzględnienie postępu w dziedzinie sztuki i dyscyplinach artystycznych, z których kierunek się wywodzi, skupienie na potrzebach studenta, także w kontekście jego losów jako absolwenta, w powiązaniu z potrzebami otoczenia, w tym z uwzględnieniem przygotowania do aktywności na rynku pracy oraz uwzględnienie wzorców i doświadczeń zarówno krajowych, jak i zagranicznych, to mocne

filary koncepcji. Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszarów wiedzy i doświadczeń praktycznych odpowiadających obszarowi kształcenia, do którego kierunku został przyporządkowany, w dziedzinie sztuki oraz dyscyplinie artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia. Wyniki badań i efekty twórczych prac artystycznych były wykorzystywane na etapie projektowaniu programu kształcenia na ocenianym kierunku, a w sposób stały wykorzystywane są zarówno w jego realizacji, jak i doskonaleniu. Wymiar merytoryczny efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku wykazuje ścisły związek z obszarem wiedzy i doświadczeń praktycznych, dziedziną sztuki i dyscypliną reżyseria dźwięku, która jest podstawą koncepcji kształcenia na kierunku oraz z badaniami naukowymi i twórczą pracą artystyczną realizowaną w jednostce.

Dobre praktyki

Uwypuklenie roli kształtowania kompetencji generycznych w ramach realizowanej koncepcji kształcenia. Prostudencka orientacja koncepcji kształcenia.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1 Program i plan studiów – dobór treści i metod kształcenia
- 2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program i plan studiów kierunku reżyseria dźwięku prowadzonego na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy oraz formy i organizacja zajęć, a także czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia aktualny stan wiedzy w zakresie dyscypliny artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia, w tym wyniki prowadzonych w jednostce badań oraz twórczych prac artystycznych związanych z kierunkiem studiów. Moduły zajęć w ramach planu studiów wyodrębniono poprawnie, w sposób prawidłowy określono ich wymiar w czasie oraz oszacowano nakład pracy

niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia dla danego modułu, mierzonego liczbą punktów ECTS. Trafność doboru oraz zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych, a także sekwencja modułów zajęć dydaktycznych zawarta w planie studiów jest logiczna i przekonująca. Stosowane metody kształcenia są uzależnione od specyfiki przedmiotu (wykład, ćwiczenia – realizowane indywidualnie, grupowo lub zbiorowo), zorientowane na studenta, motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności nie tylko przygotowują studentów do udziału w twórczej pracy artystycznej prowadzonej w jednostce, ale i udziału tego wymagają. Zawarte w planie studiów przedmioty ściśle realizowane są w formie wykładów tematycznych, przedmioty artystyczne natomiast realizowane są w formie zajęć praktycznych opartych na rozwiązywaniu zadań artystycznych pod opieką pedagoga oraz na pracy indywidualnej. Warto przypomnieć o istotnej roli indywidualnych form kształcenia opartych na relacji mistrz – uczeń, która w ramach ocenianego kierunku obejmuje kluczowe przedmioty kierunkowe. W grupie przedmiotów obowiązkowych 21 przedmiotów realizowanych jest w formie wykładu, 7 w formie ćwiczeń, 1 w połowie jako wykład i jako ćwiczenie. Proporcja wykładów do ćwiczeń wynosi więc 3:1. Liczebność grup studenckich na przedmiotach kierunkowych i podstawowych zależy od liczebności rocznika (5-7 studentów). Przedmioty realizowane zbiorowo, przy współpracy międzywydziałowej, w zależności od specyfiki, osiągają liczebność w granicach od kilkunastu studentów (np. lektoraty) do kilkudziesięciu (np. *Promocja i marketing dóbr kultury*). Zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych oraz proporcję liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebność grup studenckich w powiązaniu z formami zajęć, zakładanymi efektami kształcenia i profilem kształcenia uznać należy za właściwe. W ramach ocenianego kierunku nie prowadzi się zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Ocena stanu faktycznego dokonana podczas wizytacji pozwala na stwierdzenie, że możliwa jest realizacja treści kształcenia zarówno w czasie przewidzianym na realizację programu studiów, jak i przy poniesieniu przez studentów nakładu pracy mierzonego liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do programu studiów na ocenianym kierunku oraz do poszczególnych przedmiotów. Treści programowe, zarówno wywiedzione bezpośrednio z dyscypliny reżyseria dźwięku, jak i z dyscyplin pokrewnych, niemniej wykazujących istotne znaczenie dla kształcenia na ocenianym kierunku, jak np. dyscyplina kompozycja i teoria muzyki, a także treści przewidziane dla kształcenia w zakresie znajomości języka obcego oraz praktyk zawodowych wykazują spójność z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku i pełną adekwatność w stosunku do aktualnego stanu wiedzy oraz praktyki artystycznej w obszarach wiedzy odpowiadających obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany oraz w dziedzinie sztuki i dyscyplinie artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku oraz do badań i twórczości artystycznej prowadzonej w dziedzinie sztuki muzycznej. W odniesieniu do przedmiotów kierunkowych fakt ten potwierdza np. wykorzystywanie najnowszych wersji technologii SD, SDI i HD podczas zajęć z przedmiotów takich jak: *Realizacja dźwięku wielokanałowego w filmie, Montaż muzyczny, Technika studyjna*. Praktyki zawodowe, w wymiarze ośmiu tygodni, za które student otrzymuje 1 punkt ECTS, realizowane są w czasie trwania studiów, w następujących instytucjach: rozgłośnia regionalna Polskiego Radia PIK w Bydgoszczy, TVP Bydgoszcz, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona

Schillera w Łodzi i Toya Studios w Łodzi, ponadto w zespołach realizujących formy filmowe i instytucjach kultury. Zasady realizacji praktyk określa *Regulamin studenckich praktyk zawodowych*. Miejsca praktyk dobrano trafnie, a ich wymiar pozwala na osiągnięcie założonych celów. Sposób realizacji praktyk, w tym termin realizacji, wydaje się dogodny dla studentów, a liczba miejsc odbywania praktyk, w kontekście liczby studentów kierunku, zapewnia komfortowe warunki udziału studentów w praktykach. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych z kadrami pedagogicznymi większość studentów kierunku sprawnie posługuje się językiem angielskim. Dla studentów wybitnie utalentowanych stwarza się możliwość studiowania w ramach indywidualnego planu oraz indywidualnego programu studiów, na zasadach określonych w *Regulaminie studiów*. Studia na ocenianym kierunku umożliwiają ponadto indywidualizację procesu kształcenia dla studentów niepełnosprawnych. Obowiązujące w tym zakresie zasady zakładają podejmowanie konkretnych, jednostkowych decyzji w odniesieniu do każdego studenta odrębnie, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Analiza harmonogramu zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku wskazuje na uwzględnienie – w procesie jego tworzenia – zasad higieny procesu nauczania. Stwierdzono harmonijne rozłożenie zajęć dydaktycznych w harmonogramie na poszczególne dni tygodnia. Jednostka zapewnia studentom właściwe wsparcie ze strony nauczycieli akademickich oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów także poza zajęciami dydaktycznymi. Widoczna jest dbałość jednostki o rozwój poczucia samodzielności i autonomiczności każdego ze studentów, czemu sprzyja obecność w planach studiów zajęć realizowanych indywidualnie w relacji mistrz-uczeń.

2.2.

System sprawdzania i oceniania stosowany na kierunku reżyseria dźwięku prowadzonym na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku AMFN w Bydgoszczy zapewnia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Stosowane metody sprawdzania i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów kształcenia oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Zakres i stopień osiągnięcia efektów kształcenia uzyskanych przez studentów jest weryfikowany na wiele sposobów. W uczelni dokonuje się to w szczególności poprzez prace etapowe i egzaminacyjne, realizację projektów, w tym projektów artystycznych, realizację praktyk, prace dyplomowe. Poza uczelnią weryfikacja następuje poprzez osiągnięcia artystyczne studentów, pozycję absolwentów na rynku pracy i dalszą edukację, w szczególności w ramach studiów II stopnia prowadzonych w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, jedynej polskiej uczelni artystycznej prowadzącej studia II stopnia na wizytowanym kierunku. Sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia odbywa się podczas egzaminów semestralnych i końcowych oraz zaliczeń wyznaczonych w planie studiów.

Egzaminy semestralne i końcowe przeprowadzane są przez komisje egzaminacyjne powołane przez dziekana, w których skład wchodzi pedagogzy prowadzący zajęcia z danego przedmiotu oraz dziekan lub prodziekan jako przewodniczący komisji. Ocena ostateczna jest średnią arytmetyczną ocen poszczególnych członków komisji. Podczas trwania semestru efekty kształcenia sprawdzane są przez nauczycieli akademickich w sposób ciągły (np. realizowane projekty artystyczne) oraz w formie kolokwii (np. prace etapowe) i prac semestralnych. Podczas wizytacji nie przedstawiono do oceny prac etapowych, niemniej przeprowadzone rozmowy z kadrą dydaktyczną Wydziału potwierdzają, że tematyka prac semestralnych i dyplomowych w sposób naturalny odnosi się do treści programowych przedmiotu zawartych w sylabusie, podobnie jak metody ich sprawdzania. System sprawdzania i oceniania jest kompleksowy, a stosowane w jego ramach szczegółowe metody weryfikacji stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia dobrane zostały trafnie, z uwzględnieniem specyfiki i różnorodności szczegółowych efektów kształcenia właściwych dla poszczególnych modułów zajęć. Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia cechuje bezstronność, rzetelność, przejrzystość oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny, a studenci w procesie tym traktowani są w sposób równy. Jednostka stosuje dogodnie dla studentów i akceptowane przez nich sposoby i terminy informowania o kryteriach i metodach oceny oraz dostarcza studentom informację zwrotną o wynikach sprawdzenia i oceny osiągniętych efektów kształcenia. W organizacji procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia przestrzega się zasad higieny nauczania i uczenia się, co wyraża się m.in. w racjonalnym planowaniu przebiegu sesji egzaminacyjnej. Student może przystąpić maksymalnie do dwóch egzaminów w ciągu dnia, co jest akceptowane przez studentów.

W jednostce wypracowano system wsparcia udzielanego studentom w procesie uczenia się ze strony nauczycieli akademickich. Rodzaj, formy, tematyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów, w tym projektów artystycznych, czynności opisanych w dokumentacji praktyk oraz prac dyplomowych są zgodne z koncepcją kształcenia na kierunku, efektami kształcenia, a także profilem kształcenia. Specyfika osiągnięć artystycznych studentów wykazuje zgodność z koncepcją kształcenia i zakładanymi efektami kształcenia, a także ogólnoakademickim profilem kształcenia oraz dziedziną sztuki muzycznej i dyscypliną reżyserii dźwięku, wskazaną jako taką, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku. Osiągnięcia te dotyczą w szczególności dokonywania studyjnych i koncertowych nagrań muzycznych, projekcji warstwy elektroakustycznej współczesnych kompozycji muzycznych wykorzystujących media elektroniczne, prac artystycznych w zakresie udźwiękowania filmów. Przykładowo, tylko w roku 2016, studenci kierunku uczestniczyli w International Film Festival Camerimage w Bydgoszczy prezentując trzy Etiudy filmowe do których przygotowali udźwiękowanie, plan filmowy. Jedną z prezentowanych w tym festiwalu etiud została nagrodzona *srebrną kijanką*. Należy podkreślić że sam udział w festiwalu studentów studiów I stopnia jest dla nich i Pedagogów dużym osiągnięciem artystycznym.

Na podstawie szczegółowej oceny losowo wybranych prac dyplomowych Zespół Oceniający stwierdził, że prezentowane w analizowanych dyplomach nagrania muzyczne, zgodnie z programem studiów i ustaleniami Rady Wydziału, zawierają repertuar kameralny,

wykonywany w ramach zajęć i sesji dokumentalnych. Przy zachowaniu obowiązkowych parametrów technicznych, jak brak zniekształceń linearnych i nieliniowych, charakteryzują się wysoką jakością brzmienia, dobrą definicją przestrzenną środowiska akustycznego, właściwymi, zgodnymi z gatunkiem muzyki i charakterem utworów proporcjami dynamicznymi i przestrzennymi między instrumentami, czy głosami. Niesłyszalne są interwencje edycyjne w materiał w przypadku łączenia różnych wersji wykonawczych.

Bardzo ciekawe są realizacje warstwy dźwiękowej filmów. Przy generalnej poprawności technicznej realizacji - zwraca uwagę głębokie przemyślenie koncepcji realizacji warstwy dźwiękowej w celu ukształtowania pożądanego dramaturgii filmów, ich walorów estetycznych i formalnych. Z całą pewnością właśnie takie podejście do sfery audialnej filmów przyczyniło się do wielu sukcesów filmów współrealizowanych ze studentami PWSFTviT im.L.Schillera w Łodzi, a zmiana reżyserów dźwięku tych filmów oznaczałaby powstanie innych dzieł, mimo tożsamości warstwy obrazowej. Oceny przyznane dziełom artystycznym przedstawionym na egzaminach są, zdaniem Zespołu Oceniającego, adekwatne do ich wartości artystycznej.

Artystyczne prace licencjackie, których wykonanie wymaga znajomości rzemiosła i świadomości środków wyrazowych sztuki reżyserii dźwięku, w połączeniu z formą egzaminu dyplomowego, pozwalają na ocenienie efektów kształcenia - wiedzy fachowej, umiejętności i stopnia przygotowania do działania w świecie mediów związanych ze sztuką reżyserii dźwięku oraz gotowości podjęcia studiów magisterskich w tej dyscyplinie.

Praktyczną przydatność osiągniętych przez studentów efektów kształcenia zarówno podczas dalszego kształcenia (studia II stopnia), jaki na rynku pracy, potwierdzają najlepiej losy absolwentów. W tym kontekście warto podkreślić fakt, że absolwenci ocenianego kierunku w zdecydowanej większości kontynuują studia na poziomie studiów II stopnia na Wydziale Reżyserii Dźwięku UMFC w Warszawie. Wśród absolwentów są artyści, którzy po podjęciu pracy zawodowej, zyskali uznanie jako cenieni specjaliści w zakresie nagrań muzycznych i realizacji dźwięku w formach audiowizualnych.

2.3.

Na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku AMFN w Bydgoszczy stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste zasady rekrutacji kandydatów, uwzględniające efekty kształcenia, które mają osiągnąć studenci, a także zasady zaliczania kolejnych etapów studiów, w tym dyplomowania, zasady uznawania efektów i okresów kształcenia, jak też kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Wymagania stawiane kandydatom oraz kryteria stosowane w postępowaniu kwalifikacyjnym określa Senat AMFN w Bydgoszczy mocą uchwały, podjętej z właściwym, zgodnym z przepisami prawa, wyprzedzeniem w czasie. W formie przejrzystej są one publikowane w *Informatorze dla kandydatów na studia w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy*, który jest dostępny w formie papierowej i elektronicznej, opublikowanej na stronie internetowej uczelni. Formułowane wobec kandydatów wymagania odnoszą się do wiedzy i

umiejętności poświadczonych m. in. świadectwem maturalnym, jak również do kreatywności, wyobraźni twórczej i otwartości na świat kultury i sztuki. Kryteria kwalifikacji na oceniany kierunek, w powiązaniu z zapewnieniem doboru kandydatów dysponujących wiedzą i umiejętnościami na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, cechuje przejrzystość i selektywność. Uwzględniając tendencje demograficzne zainteresowanie studiami na ocenianym kierunku uznać należy za duże. Liczba kandydatów ubiegających się o przyjęcie wynosi 5-6 osób na jedno miejsce. O przyjęciu na studia decyduje punktacja uzyskana podczas postępowania kwalifikacyjnego, przy czym przyjmowane są osoby, które uzyskały najwyższą liczbę punktów podczas postępowania kwalifikacyjnego i zmieściły się w limicie miejsc określonym dla kierunku. Kryteria uwzględniane w postępowaniu kwalifikacyjnym zapewniają równe szanse dla kandydatów w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku, a zasady i procedury rekrutacji cechuje pełna bezstronność. Jednostka zapewnia możliwość identyfikacji efektów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, w tym w innej jednostce tej samej uczelni, bądź w innej uczelni, które cechuje adekwatność do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów oraz kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku jego ukończenia. Decyzje w tym przedmiocie podejmuje dziekan na podstawie przedłożonych dokumentów (np. karta zaliczeń, indeks, sylabusy). Jednostka zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem edukacji zinstytucjonalizowanej, w tym poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów oraz kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku jego ukończenia. Szczegółowe procedury stosowane w procesie potwierdzenia efektów uczenia się reguluje odrębny regulamin. Efekty kształcenia osiągnięte w wyniku odbywania praktyk zawodowych potwierdzone są zaświadczeniem, opisującym zadania zrealizowane w instytucji, w której realizowana była praktyka. Jednostka wypracowała oryginalny system dyplomowania, odzwierciedlający specyfikę kierunku, wiążąc w trafny sposób zasady dyplomowania z efektami kształcenia, których osiągnięcie zakładane jest dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. Tryb przeprowadzania egzaminu dyplomowego stanowi przykład komplementarnego sprawdzania i oceniania w zakresie wiedzy (kolokwium i autokomentarz do pracy dyplomowej), umiejętności (praca dyplomowa – nagranie) oraz kompetencji społecznych (wygłoszenie autoreferatu). Student przystępujący do egzaminu dyplomowego zobowiązany jest przedstawić następujące, samodzielnie wykonane prace:

- nagrania muzyczne: muzyki fortepianowej, muzyki kameralnej i muzyki wokalo-instrumentalnej (w przypadku formy wieloczęściowej wystarcza prezentacja jednej części);
- nagranie warstwy dźwiękowej (prezentowanej łącznie z obrazem) co najmniej jednego krótkiego filmu fabularnego, dokumentalnego lub animowanego, przy czym takie elementy tej warstwy, jak dialogi, komentarz, efekty synchroniczne, powinny być samodzielnie nagrane przez studenta.

Po prezentacji nagrań student zobowiązany jest do wygłoszenia autoreferatu (autokomentarza) dotyczącego jednego z nagrań muzycznych lub nagrania warstwy dźwiękowej jednego z filmów, który uwzględnia – w obu wypadkach – krótką analizę przedstawianej formy, opis przygotowań i przebieg realizacji zadania, problemy technologiczne i artystyczne napotkane w trakcie pracy, dane o wykonawcach. Zapis prezentowanych w czasie egzaminu prac dokonany na nośnikach CD i DVD oraz

wydrukowany konspekt autoreferatu student składa nie później, niż 10 dni przed zakończeniem zajęć dydaktycznych 6 semestru studiów.

Opiekunami przygotowywanych prac artystycznych są pedagodzy przedmiotów głównych – reżyseria muzyczna i reżyseria dźwięku w filmie i TV. Ze względu na specyficzną formę organizacji pracy ze studentami, wynikającą z cotygodniowej wymienności pedagogów prowadzących przedmioty główne, w roli opiekunów prac artystycznych prezentowanych na dyplomie występuje czterech pedagogów o statusie samodzielnego pracownika nauki, reprezentujących dwa przedmioty: reżyseria muzyczna i reżyseria dźwięku w filmie i TV. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego są pozytywne oceny prac dyplomowych. Oceny dokonują pedagodzy przedmiotów głównych. Podczas egzaminu oba człony pracy dyplomowej oceniane są przez gremium komisji, niezależnie. Wynik egzaminu dyplomowego jest średnią arytmetyczną ocen uzyskanych za przedstawione dzieła, autoreferat i kolokwium oraz średniej ocen uzyskanych przez studenta w trakcie studiów. Egzamin licencjacki jest przeprowadzany przez jedną komisję powołaną przez dziekana i jest egzaminem publicznym, o ile dziekan nie postanowi inaczej.

Efekty kształcenia osiągnane przez studentów dokumentowane są stosownymi zapisami w protokołach egzaminów dyplomowych, egzaminów końcowych i częściowych oraz zaliczeń odpowiednich dla danego przedmiotu, kolokwii i prac semestralnych, zrealizowanych projektów artystycznych, w tym prac dyplomowych, zaświadczeń o odbytych praktykach.

Odsetek studentów kończących studia w terminie wynosi ponad 90%, a przypadki rezygnacji ze studiów lub kończenia ich w późniejszym terminie motywowane są najczęściej zdarzeniami losowymi lub skomplikowaną sytuacją osobistą. Podejmowane w jednostce działania mające na celu doskonalenie zasad rekrutacji kandydatów, uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, potwierdzania efektów uczenia się oraz zasad dyplomowania, podejmowanych na podstawie wyników monitorowania i oceny progresji studentów, uznać należy za skuteczne

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan studiów dla ocenianego kierunku oraz formy i organizacja zajęć, a także czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia studiów I stopnia. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku wykazuje pełną zgodność z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia aktualny stan wiedzy w zakresie dyscypliny artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia, w tym wyniki prowadzonych w jednostce badań i twórczej pracy artystycznej. Stosowane metody kształcenia wykazują orientację na studenta, motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności wymagają udziału w twórczych pracach artystycznych prowadzonych w jednostce. System sprawdzania i oceniania zapewnia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną

i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Stosowane w ramach tegoż systemu metody sprawdzania i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiając uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów kształcenia oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. W jednostce stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste zasady rekrutacji kandydatów, uwzględniające efekty kształcenia, które mają osiągnąć studenci, a także zasady zaliczania kolejnych etapów studiów, w tym dyplomowania, zasady uznawania efektów i okresów kształcenia, jak też kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Dobre praktyki

Rozwinięty system wspierania studentów w procesie osiągania zakładanych efektów kształcenia. Z perspektywy studentów nauczyciele akademicy pomagają im w osiąganiu lepszych efektów kształcenia m.in. poprzez konsultacje. Ponadto, studenci zapraszani są do udziału w projektach, nagraniach nauczycieli akademickich, co wspomaga ich w procesie osiągania zakładanych efektów kształcenia.

Zalecenia

Jakkolwiek formułę dyplomowania, w tym kształt pracy dyplomowej stosowaną w jednostce uznać należy za właściwą z punktu widzenia specyfiki ocenianego kierunku, to jednak pod rozwagę poddać należy, czy na studiach o profilu ogólnoakademickim ograniczenie części pisemnej do autoreferatu, którego konspekt pozostaje w dokumentacji, jest wystarczające. Członkowie zespołu oceniającego zalecają zastąpienie autoreferatu pisemną pracą dyplomową. Pisemna praca dyplomowa mogłaby być ściśle związana z częścią artystyczną pracy dyplomowej (nagrania) i zawierać m.in. szczegółowe analizy nagranych form, z uwzględnieniem problematyki technologicznej i artystycznej.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w toku wizytacji jednostka nie posiada formalnie określonych przez Senat Uczelni wytycznych dla Rady Wydziału, dotyczących tworzenia programu kształcenia. Zgodnie ze Statutem Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy do kompetencji Rady Wydziału należy ustalanie ogólnych kierunków działalności wydziału oraz uchwalanie, po zasięgnięciu opinii właściwego organu

Samorządu Studenckiego, programów kształcenia, w tym planów studiów po określeniu w drodze uchwały przez Senat efektów kształcenia dla danego kierunku. Statut Uczelni odnosi się także do doskonalenia programu kształcenia w oparciu o zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału wyniki oceny realizacji efektów kształcenia skonsultowane z gronem pedagogów, zaliczanych do minimum kadrowego.

Aktualnie realizowany na kierunku *reżyseria dźwięku* program kształcenia został opracowany w 2012 roku przez powołany Zespół składający się z władz dziekańskich i kierownictwa pozostałych jednostek Wydziału, a także pedagogów wykładających główne przedmioty w ramach kierunku. Podczas tworzenia programu w/w kierunku zasięmano opinii studentów, jako interesariuszy wewnętrznych oraz korzystano z wzorców międzynarodowych poprzez weryfikację programów kształcenia oferowanych przez uczelnie zagraniczne.

W pracach nad tworzeniem programu kształcenia wizytowanego kierunku uczestniczyli również nauczyciele akademicy związani z UMFC w Warszawie, co stwarza absolwentom kierunku lepsze przygotowanie do kontynuacji studiów na poziomie magisterskim na Wydziale Reżyserii Dźwięku w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Opracowany program kształcenia zatwierdziła Rada Wydziału, po zasięgnięciu opinii właściwego organu Samorządu Studenckiego.

Zgodnie z zasadami przyjętymi w wizytowanej jednostce, za bieżące monitorowanie oraz okresowy przegląd programu kształcenia odpowiada Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, która analizuje wnioski kierowane przez pedagogów i studentów oraz interesariuszy zewnętrznych (np. współpracujące z jednostką instytucje) i postuluje Radzie Wydziału wprowadzenie korekt służących doskonaleniu programu studiów. Ocena programu kształcenia dokonywana jest cyklicznie, co najmniej jeden raz w roku akademickim i prowadzona jest w sposób kompleksowy.

W ocenie programu kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni, w szczególności nauczyciele akademicy i wydziałowy przedstawiciel studentów biorący udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także studenci i pedagodzy uczestniczący w posiedzeniach Rady Wydziału. W wyniku weryfikacji programu kształcenia i planu studiów kierunku *reżyseria dźwięku* w 2017 roku na wniosek pedagogów i studentów zwiększono punktację ECTS w przypadku przedmiotów takich jak: „*Reżyseria dźwięku w filmie i telewizji*” oraz „*Ilustracja dźwiękowa z elementami montażu w filmie*”, natomiast w przypadku przedmiotu „*Język obcy*” skrócono jego realizację z 6 do 4 semestrów. W 2016 roku po konsultacjach z kadrą i studentami postanowiono wprowadzić korektę dotyczącą zmiany przedmiotu „*Promocja i marketing*”, realizowanego w wymiarze 1 godziny w IV i V semestrze na przedmiot „*Promocja i marketing dóbr kultury*”, który realizowany jest na V semestrze w wymiarze 1 godz. Z kolei zaliczenie przedmiotu „*Studenckie praktyki zawodowe*”, realizowanego w wymiarze 8 tygodni wprowadzono na semestrze VI i przypisano 1 pkt ECTS. W 2015 roku dokonano przeniesienia przedmiotu „*Estetyka*” oraz „*Historia stylów muzycznych*” z drugiego na pierwszy rok studiów. Ponadto w przypadku przedmiotu „*Historia stylów muzycznych*” zmniejszono wymiar godzin przeznaczonych na jego realizację z dwóch do jednej godziny tygodniowo, a także liczba punktów ECTS możliwych do uzyskania za semestr (z 2 na 1). Wprowadzone zmiany dotyczyły także

sekwencji przedmiotów, stąd przedmiot „*Ilustracja dźwiękowa z elementami montażu dźwięku w filmie*” przeniesiono z drugiego na pierwszy rok studiów, a jego realizację zaplanowano w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, zamiast dotychczasowej jednej godziny, a także zwiększono liczbę punktów ECTS do 2 (wcześniej 1 pkt. ECTS). W 2014 roku wśród zmian zaproponowanych przez Zakład Reżyserii Dźwięku oraz studentów na kierunku *reżyseria dźwięku* w drugim semestrze rozpoczęto realizację przedmiotu „*Montaż muzyczny*” oraz zwiększono liczbę godzin (o 1 godz.) przeznaczonych na realizację przedmiotu „*Realizacja dźwięku w filmie*” w semestrze IV i pomniejszono o 1 godz. zajęcia z tego przedmiotu w semestrze VI. Powyższe zmiany były podyktowane sugestiami interesariuszy wewnętrznych, dotyczącymi większego obciążenia studentów i nakładem pracy podczas przygotowywania pracy dyplomowej w roku przeddyplomowym. Ponadto zmianie uległ profil przedmiotu „*Wykłady zmienne*”, którego program jest podawany przez Dziekana Wydziału na początku każdego semestru. W związku z powyższym w ocenie Zespołu PKA uznać należy, iż wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów i pedagogów na doskonalenie i realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku jest zapewniony i realny, o czym świadczy realizacja zgłaszanych postulatów, a także opinie sformułowane przez studentów i pedagogów podczas spotkań z Zespołem PKA.

Studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają wpływ na doskonalenie programu kształcenia oraz warunków i form jego realizacji poprzez uczestnictwo w ankietyzacji dotyczącej oceny jakości zajęć dydaktycznych oraz prowadzących je pedagogów. Badanie przeprowadzane jest raz w roku w formie elektronicznej i papierowej ankiety. W ramach badania studenci dokonują oceny w skali 0-5 i odpowiadają na pytania dotyczące: prawidłowości realizacji zajęć dydaktycznych; rozkładu materiału i terminu zaliczania przedmiotu, sposobu prowadzenia zajęć pod kątem motywacji do samorozwoju, pracy badawczej, publicystycznej, udziału w konkursach, koncertach. Kwestionariusz ankiety składa się z 6 pytań oraz zawiera wolne miejsce przeznaczone na wypowiedź otwartą, w tym umożliwia zamieszczenie dodatkowych opinii i uwag. W toku wizytacji uzyskano od władz jednostki informację, iż ankietyzacja studentów nie jest w pełni skutecznym narzędziem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, służącym do monitorowania i doskonalenia programu studiów ze względu na niewielką liczbę studentów oraz zwrotność ankiet (semestr zimowy 2016/2017- 1 ankieta). W opinii władz jednostki relacja mistrz-uczeń odgrywa istotną rolę przy konstrukcji i doskonaleniu programu kształcenia oraz sposobów jego realizacji.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci oznajmili, że wszystkie sprawy związane z oceną kadry pedagogicznej, czy zmianami w programie kształcenia omawiają na bieżąco z Władzami Wydziału i z wykładowcami akademickimi. Ze względu na fakt, że większość pedagogów współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi, programy kształcenia dostosowane są do aktualnych potrzeb rynku pracy. Wszystkie zmiany dotyczące programu kształcenia, siatek godziny konsultowane są wcześniej z Samorządem Studentów AMFN.

Do wglądu Zespołu PKA podczas wizytacji przedłożono raport dotyczący oceny pedagogów Wydziału Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku za sem. zimowy 2016/2017, z którego wynika, iż studenci zwrócili łącznie 7 ankiet, w tym 1 dotyczyła

oceniańego kierunku. W wyniku przeprowadzonej analizy ankiet stwierdzono, iż uzyskane przez pedagoga wyniki były bardzo dobre we wszystkich obszarach objętych oceną.

W realizacji koncepcji kształcenia, osiągania efektów kształcenia, a także realizacji programu kształcenia i procesu dydaktycznego odnotowuje się wpływ interesariuszy zewnętrznych. Najważniejszymi zadaniami, które realizowano w latach 2012-2016 były warsztaty i wykłady realizowane wspólnie z Polskim Instytutem Sztuki Filmowej, Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi, Zespołem Szkół Plastycznych w Bydgoszczy, I Brygadą Logistyczną Wojska Polskiego w Bydgoszczy, Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, Zespołem Szkół Samochodowych w Bydgoszczy, a także twórcami, realizatorami dźwięku, reżyserami i współpracownikami z polskimi i zagranicznymi wytwórniami filmowymi. Do wglądu Zespołu PKA przedłożono podczas wizytacji obszerny wykaz prowadzonej współpracy za okres 2012-2016, zgodnie z którym w 2012 roku zorganizowano: warsztat „Realizacja dźwięku w filmie fabularnym „Jesteś bogiem””; warsztat „Imitacja efektu dźwiękowego w filmie””; wykład „Sampling i instrumenty wirtualne”. W 2013 roku warsztat „Specyfika nagrań dźwięku 100% na planie filmowym ‘Jednostka’””; wykład „Praca asystenta operatora dźwięku na planie filmowym””; rejestracja audio-video VI Międzynarodowego Operowego Forum Młodych; wykład „Realizacja dźwięku na planie serialu ‘Czas honoru’”. Z kolei w roku 2014: warsztat „Eksplouzeum””; wykład „Praca asystenta operatora dźwięku na planie filmowym””; wykład Nagranie dźwięku 100% na planie filmowym „Realizacja dźwięku w filmie ‘Miasto 44’””; konferencja Zakładu Reżyserii Dźwięku „Formaty wielokanałowe w nagraniach muzyki klasycznej””; warsztat muzyki elektroakustycznej „Skrzypce & electronics”. W 2015 roku: warsztat „Pierwsza liga” ; wykład „Muzyka i dźwięk w moich filmach””; wykład „Nagrania dźwiękowe na planie filmowym””; wykład „Imitacja efektów dźwiękowych w filmie””; warsztat „Imitacja efektu dźwiękowego w filmie”. W 2016 roku: warsztat „Nagranie dźwięku 100% na planie filmu fabularnego””; warsztat „Cygany””; warsztat „System Pro Tools – narzędzie montażysty””; warsztat „Imitacja efektu dźwiękowego w filmie””; wykład muzyka w filmie i telewizji – (Austria).

Prowadzona przez Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku współpraca z otoczeniem zewnętrznym obejmuje także realizację efektów kształcenia, a w szczególności umożliwia studentom kierunku *reżyseria dźwięku* nabycie określonej wiedzy i umiejętności. Przykładowo współpraca z rozgłośnią regionalną Polskiego Radia PIK w Bydgoszczy, TVP Bydgoszcz, Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi, Toya Studios w Łodzi oraz instytucjami dysponującymi studiami telewizyjnymi i nagraniowymi, wyposażonymi w urządzenia pracujące w technologiach (SD, SDI, HD) umożliwia realizację zajęć z przedmiotów kierunkowych takich jak: „Realizacja dźwięku wielokanałowego w filmie”, „Montaż muzyczny”, „Technika studyjna” oraz podczas realizacji „Studenckich praktyk zawodowych”. Filharmonia Pomorska w Bydgoszczy, jako instytucja dysponująca salą koncertową o słynnej w świecie akustyce, służy studentom wizytowanego kierunku do rejestrowania autorskich i ogólnouczeniowych muzycznych projektów w ramach przedmiotu „Reżyseria muzyczna” oraz programów dokumentalnych. Z kolei Polski Instytut Sztuki Filmowej znacząco przyczynia się do

powiększania zasobów sprzętowych na poziomie odpowiadającym najnowocześniejszym standardom.

W doskonaleniu programu kształcenia wizytowana jednostka zasięga także opinii absolwentów, jako interesariuszy zewnętrznych, którzy poprzez bezpośrednie kontakty pedagogów mają możliwość wniesienia uwag do programu kształcenia. Zgodnie z przyjętymi w wizytowanej jednostce zasadami wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia monitorowanie losów absolwentów Uczelni jest jednym z kluczowych jego elementów. Wizytowana jednostka została objęta ogólnopolskim badaniem losów zawodowych absolwentów uczelni artystycznych, które w ramach projektu „*Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych*” prowadzi Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Aktualnie Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy dysponuje raportem przygotowanym w 2016 roku, z którego wynika, że przeważająca większość absolwentów uczelni artystycznych w Polsce, świadomie i z nastawieniem na realizację kariery artystycznej wybierała te studia, ponieważ 68% realizuje po otrzymaniu dyplomu zadania związane z działalnością artystyczną. Bardzo wysoki odsetek, bo aż 72% absolwentów uczelni muzycznych prowadzi działalność artystyczną, która stanowi pośrednio lub bezpośrednio ich źródło dochodu. Niewielka, bo zaledwie 8% grupa absolwentów nie wykonywała w czasie badań żadnej aktywności artystycznej, co niewątpliwie świadczy o tym, że absolwenci uczelni muzycznych poszukują zatrudnienia i starają się podejmować pracę w swoim zawodzie. Prawie 13% absolwentów uczelni muzycznych pozostawało bez stałego źródła utrzymania, przy czym, blisko 10% podejmowało działalność artystyczną, a mimo to nie znalazło stałego zatrudnienia. Około 3% nie posiada stałej umowy o pracę, ale też nie prowadzi działalności artystycznej. Wyniki badań przeprowadzonych wśród absolwentów Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy wskazują, że dla 79% absolwentów ich aktywność zawodowa wiąże się z ukończonym kierunkiem studiów, z czego dla większości, czyli 51%, którzy prowadzą działalność artystyczną, jest ona stałym źródłem dochodów, zaś dla 28%, prowadzących aktywność artystyczną, wiąże się ona pośrednio lub bezpośrednio z wykonywaną pracą zarobkową. Podkreślono także, że istnieje jeszcze grupa, która pracuje w innej branży, by móc wykonywać aktywność artystyczną (11%). Natomiast 6% absolwentów nie prowadzi aktywności artystycznej, z czego 3% pozostaje bez stałego źródła utrzymania. W przypadku formy zatrudnienia absolwentów Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy na umowę o pracę w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin wskazało 81% ankietowanych. Umowy cywilno-prawne stanowiły natomiast nieco ponad 37% ogółu form zatrudnienia. Niewielu absolwentów Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy podejmowało się prowadzenia własnej działalności gospodarczej, ponieważ odpowiedzi takiej udzieliło blisko 7% respondentów. Wśród form zatrudnienia wymieniano także umowę agencyjną (5%). Z raportu wynika, że spośród osób, które udzieliły pozytywnej odpowiedzi na pytanie dotyczące poszukiwania stałego źródła utrzymania, 60% zamierza wyjechać w najbliższym czasie za granicę. Najczęściej wykonywanym przez absolwentów Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy zawodem był nauczyciel w szkole muzycznej –

48% oraz muzyk kameralista (35%). Nieco ponad 20% absolwentów wykonuje zawód muzyka orkiestrowego, 23% solisty oraz 15% – kompozytora. Wśród zaznaczonych odpowiedzi znalazły się także takie zawody, jak nauczyciel akademicki – 13%, kompozytor - 10%, nauczyciel w szkole podstawowej/gimnazjalnej/ ponadgimnazjalnej – 7%, a także nauczyciel w przedszkolu - 3% oraz tancerz/choreograf – 3%. Wśród form realizacji zawodowej absolwenci Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy wskazali: projekty muzyczne (75%), koncerty kameralne (65%), a także koncerty symfoniczne (41%) oraz konkursy muzyczne i recitale (po 38%). Mniejsza, lecz niemała grupa absolwentów (28%) uczestniczyła w koncertach chóralnych i konkursach muzycznych oraz spektaklach operowych (blisko 11%). W ocenie władz jednostki istotną informacją z badania jest fakt, iż 94% absolwentów Akademii podjęło pracę związaną z tematyką studiów, z kolei 67% jest usatysfakcjonowanych z aktualnej sytuacji zawodowej, a 62% z aktualnej sytuacji artystycznej. To są bardzo dobre wyniki, tym bardziej, że podczas badania skuteczność kompletowania bazy absolwentów była bardzo wysoka i wyniosła 86,6% (ankiety zostały wysłane do 123 spośród 142 absolwentów z rocznika 2012/2013 oraz 2014/2015). Absolwenci z roku 2012/2013 byli ankietowani po trzech latach, a rocznik 2014/2015 po roku od uzyskania dyplomu, natomiast poziom zwrotów był jednym z najwyższych i wyniósł 53%, będąc wyższym o 15pkt % od przeciętnej zwrotności ankiet dla wszystkich uczelni (38%). W toku wizytacji władze jednostki przedstawiły także informację, iż monitorują wyniki badań na temat ekonomicznych losów absolwentów, które prowadzi Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w oparciu o bazę ZUS, jednakże z uzyskanych danych wynika, iż liczebność biorąca udział w badaniu jest niewystarczająca do wygenerowania raportu, gdyż zgodnie z procedurą badania w przypadku zbiorowości liczącej mniej niż 10 osób raporty nie są generowane, a dla podzbiorowości liczącej mniej niż 3 osoby nie są prezentowane wyniki.

3.2

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje działania związane z przeglądem zasobów informacyjnych publicznie udostępnianych poszczególnym grupom interesariuszy. Rozwiązaniem systemowym jest bieżąca weryfikacja wykorzystywanych źródeł informacji, które stanowią: strona internetowa Uczelni i Wydziału, a w szczególności system informacyjny, który umożliwia obsługę studentów i dodatkowy przepływ informacji. Prowadzona w wizytowanej jednostce polityka zapewnienia jakości kształcenia zakłada udostępnienie na stronie internetowej dokumentacji związanej z przebiegiem procesu kształcenia. Kompletność i aktualność powyższych danych jest weryfikowana przez Dział Nauczania oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, o czym świadczą przeprowadzone w toku wizytacji rozmowy.

Elementem systemu zapewnienia jakości kształcenia zapewniającym sprawny przepływ informacji pomiędzy studentami, a władzami wydziału i pedagogami jest możliwość bezpośredniego zgłoszenia uwag i nieprawidłowości w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku, a także pracownikom administracji oraz poprzez przedstawicieli studentów w Samorządzie, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia lub Radzie Wydziału. W zakresie przepływu informacji o programie

i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach studenci oceniają nauczycieli akademickich. Oceny tej studenci dokonują w ramach ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych. Aktualne wyniki z powyższych badań wskazują, iż kadra akademicka właściwie wywiązuje się z powierzonych obowiązków w zakresie udostępniania informacji. Zamieszczone na stronach internetowych dane są aktualne i kompletne, dotyczą programu i efektów kształcenia, planu zajęć, konsultacji kadry, procesu dyplomowania, druków i formularzy, oferty dydaktycznej i zasad rekrutacji. Na uwagę Zespołu PKA zasługuje fakt, iż podczas spotkania ze studentami wizytowanego kierunku studiów wyrażono duże zadowolenie z zakresu udostępnianych danych związanych z procesem kształcenia, także w rozmowie z władzami jednostki oraz osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia stwierdzono, iż sporne kwestie i zidentyfikowane niedoskonałości w organizacji procesu kształcenia rozstrzygane są na bieżąco przez kadrę pedagogiczną, co szczególnie umożliwia zachowana relacja mistrz- uczeń budująca stały kontakt studenta z pedagogiem.

Strona internetowa Uczelni (<http://www.amuz.bydgoszcz.pl>) zawiera wszystkie potrzebne informacje związane z planem studiów, harmonogramem zajęć. Na bieżąco aktualizowane są informacje dotyczące uczelnianych aktów prawnych. Studenci za pośrednictwem ww. strony mogą zapoznać się z zasadami dyplomowania, czy sylabusami poszczególnych przedmiotów. Opublikowane są tam również wszelkie potrzebne dokumenty i regulaminy na temat: rekrutacji na program mobilnościowy Erasmus +, czy przyznawania pomocy materialnej. Na stronie internetowej Uczelni umieszczone są niezbędne informacje dla kandydatów na studia związane z rekrutacją.

Studenci podczas spotkania wyrazili pozytywną opinię na temat informacji zawartych na stronie Internetowej

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest skutecznym dla jakości kształcenia obszarem dotyczącym: projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia. W powyższych obszarach wdrożono odpowiednie narzędzia i mechanizmy systemu, które umożliwiają identyfikowanie słabych stron procesu kształcenia oraz podejmowanie działań doskonalących. Wizytowana jednostka poza zapisami Statutu nie posiada regulacji dotyczących zasad tworzenia, zatwierdzania i doskonalenia programów kształcenia z uwzględnieniem opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Realizowany program kształcenia jest stale doskonalony w oparciu o opinie poszczególnych grup interesariuszy, a także potrzeby rynku pracy. W ocenie Zespołu PKA wizytowana jednostka zapewni publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. W oparciu o dane pozyskane podczas spotkań ze studentami, nauczycielami akademickimi oraz władzami jednostki należy stwierdzić, iż w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów w wizytowanej jednostce

prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia.

Zalecenia

Jednostka powinna określić stosowane zasady projektowania i doskonalenia programów kształcenia.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1 Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2 Obsada zajęć dydaktycznych

4.3 Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Ze względu na szerokie spectrum programowe studiów na kierunku „reżyseria dźwięku” obejmujące 31 przedmiotów/modułów - grono nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z przedmiotów kierunkowych i podstawowych na tym kierunku liczy 18 osób.

Kadra dydaktyczna to wybitni praktycy i teoretycy. O ich kompetencjach dydaktycznych świadczy m.in.; uczestnictwo w wielu konferencjach międzynarodowych, specjalizacja w zakresie muzyki XX i XXI wieku, która to muzyka coraz silniej uwzględnia warsztat reżysera dźwięku jako element współtworzący dzieło muzyczne, czy wreszcie prowadzenie zajęć z „solfeżu barwy” które można zaliczyć jako pionierskie w skali światowej.

Dorobek naukowo-artystyczny nauczycieli stanowiących minimum kadrowe jest wysoko oceniany w środowisku zawodowym, co dokumentują zrealizowane projekty artystyczne i naukowe (nagrania fonograficzne, realizacje filmowe i telewizyjne, publikacje artykułów, książek naukowych i materiałów dydaktycznych),

Pedagodzy kierunku współpracowali z różnymi teatrami, w tym z Operą Narodową i Teatrem Muzycznym „Roma”. Efektem dokonanych nagrań dźwiękowych było uzyskanie tak prestiżowych nagród artystycznych jak GRAMMA czy FRYDERYK, a także nagród za realizację dźwięku w filmach studenckich uzyskanych w konkursach międzynarodowych.

Do minimum kadrowego kierunku „reżyseria dźwięku” Uczelnia zgłosiła 7 nauczycieli akademickich, w tym 5 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich (3 z tytułem profesora i 2 ze stopniem doktora habilitowanego) oraz 2 w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem doktora. Skład tego gremium kształtuje się następująco: 4 przedstawiciele dyscypliny „reżyseria dźwięku”, w tym dwóch posiadających tytuł profesora sztuk muzycznych, jeden ze stopniem doktora habilitowanego, jeden - ze stopniem doktora nauk humanistycznych (nauki o sztuce), oraz 3 przedstawiciele dyscypliny „kompozycja i teoria muzyki” - jeden posiadający tytuł profesora sztuk muzycznych, jeden - doktora habilitowanego, jeden – doktora sztuki.

Zespół wizytujący PKA dokonał oceny spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane tytuły i stopnie naukowe, a także dorobek naukowy i artystyczny nauczycieli akademickich. Sprawdzone również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego, na podstawie których stwierdzono, że wskazane osoby spełniają warunek określony w § 12 ust. 2 pkt 4a rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596) – wszyscy nauczyciele akademicy złożyli oświadczenia o stanowieniu minimum kadrowego na wizytowanym kierunku studiów i żaden z nich nie przekroczył limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.)

Na podstawie analizy umów o pracę, a także informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, że dla większości nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów Akademia Muzyczna Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy stanowi podstawowe miejsce pracy, są oni zatrudnieni w Uczelni od co najmniej kilku lat, co dowodzi stabilności prowadzonej polityki kadrowej.

Nauczyciele akademicy reprezentujący minimum kadrowe kierunku „reżyseria dźwięku” na poziomie studiów pierwszego stopnia spełniają wymagania w zakresie: dorobku naukowego lub artystycznego, liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, formy zatrudnienia, a także wymiaru prowadzonych zajęć dydaktycznych. **Mimo powyższych – pozytywnych opinii - Zespół Oceniający PKA zalicza do minimum kadrowego jedynie 3 nauczycieli akademickich reprezentujących kierunek reżyseria dźwięku, tym samym minimum kadrowe nie jest spełnione. Powyższa decyzja wynika z faktu, że zgodnie z Rozporządzeniem Min. NiSW z dn. 26.09.2016 r. poz.1569,**

§ 11. 1. Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów:

1) o profilu ogólnoakademickim – jeżeli posiada zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy lub artystyczny w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku;

Stąd wniosek, że w **opisie efektów kształcenia** na kierunku "reżyseria dźwięku" powinno być zaznaczone odwołanie się również do dorobku dyscyplin innych, niż "reżyseria dźwięku", aby przedstawiciele tych dyscyplin mogli być zaliczeni do analizowanego minimum kadrowego, a tego brak. Wśród siedmiu nauczycieli akademickich zgłoszonych minimum kadrowego, tylko trzech reprezentuje dyscyplinę – „reżyseria dźwięku”. Merytorycznie skład całego grona nie budzi zastrzeżeń (z wyjątkiem jednego doktora reprezentującego nauki humanistyczne -nauki o sztuce), znajduje swe oparcie w treści sylabusów, lecz należy dokonać odpowiedniej korekty w dokumentacji kierunku „reżyseria dźwięku”- **i w drodze uchwał Rady Wydziału Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku oraz Senatu AMFN wprowadzić do dokumentów stanowiących podstawę merytoryczną powołania kierunku "reżyseria muzyczna" sformułowania umożliwiające zatwierdzenie zgłoszonego składu minimum kadrowego.**

W przypadku unormowania powyższych kwestii, stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku spełni wymagania § 14 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26.09.2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. 2016 r. poz. 1596) - wynosi **1: 3.1 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku granicznym 1 : 25.**

4.2.

Dla wszystkich zatrudnionych nauczycieli akademickich zaplanowano prowadzenie zajęć dydaktycznych, które zgodne są w swej treści z zakresem reprezentowanej dyscypliny, a w stosunku do nauczycieli zaliczanych do minimum kadrowego wymiar prowadzonych zajęć spełnia wymagania przepisów określonych w § 10 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596)

Władze AMFN uważnie dobierają kadrę dydaktyczną, biorąc pod uwagę zgodność dyscyplin i specjalności reprezentowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z zakładanymi efektami kształcenia. Ważna jest pozycja nauczycieli w środowisku artystyczno-naukowym i zawodowym, ich aktywność artystyczna, osiągnięcia zawodowe, wiedza, umiejętności, doświadczenie w pracy dydaktycznej. Dotyczy to także rangi osób związanych z przedmiotami muzycznymi, technicznymi i teoretycznymi stanowiącymi istotne merytorycznie uzupełnienie, a czasem wyjściową bazę dla możliwości kształcenia reżyserów dźwięku w trybie studiów o profilu ogólnoakademickim, dającym studentom-licencjatom szansę wyboru drogi dalszego rozwoju zawodowego i artystycznego lub naukowego po zakończeniu studiów I stopnia.

Ciekawym elementem uzupełniającym zajęcia dydaktyczne bazujące na infrastrukturze będącej w dyspozycji AMFN, jest organizacja zajęć studenckich w instytucjach profesjonalnych, takich jak studia radiowe, fonograficzne, telewizyjne, wytwórnie filmowe, studia postprodukcyjne. Zajęcia takie prowadzone są przez kompetentnych fachowców, z dużym doświadczeniem zawodowym, znających świetnie warsztat realizatorski, dając

studentom możliwość poznania nie tylko miejsc pełniących swą funkcję w środowisku medialnym, ale i osób decydujących o ich działalności. Podobną funkcję, stwarzania studentom możliwości poznawania doświadczeń wybitnych fachowców-reżyserów dźwięku lub twórców z dyscyplin pokrewnych, jest ich zapraszanie do Bydgoszczy w celu poprowadzenia wykładów lub warsztatów o różnorodnej tematyce. Tego rodzaju spotkania są bardzo inspirujące dla studentów i ułatwiają im podejmowanie decyzji o wybraniu kierunku własnego rozwoju.

4.3.

Jednym z istotnych kryteriów doboru kadry dydaktycznej, poza oceną dorobku artystycznego i naukowego, jest dla kierunku „reżyseria dźwięku” wieloletnie, udokumentowane doświadczenie zawodowe w odpowiedniej do prowadzonych przedmiotów dyscyplinie i specjalności. Doświadczenie to nauczyciele akademicy-reżyserzy dźwięku zdobywają głównie w instytucjach zewnętrznych lub działając samodzielnie. Uczelnia jednak rozwija bazę sprzętową, umożliwiając uwzględnianie warsztatu reżysera dźwięku w aktywności artystycznej uczelni. Coraz częściej mają miejsce wspólne wydarzenia muzyczne, w których realizacji twórcy i artyści z różnych wydziałów, reprezentujący odmienne dyscypliny, tworzą nowoczesne dzieła syntetycznie łączące właściwe dla tych dyscyplin środki ekspresji. Kształcenie muzyków wszelkich dyscyplin wspólnie z reżyserami dźwięku sprzyja związkom personalnym tak między studentami, jak kadrą dydaktyczną, co zawsze korzystnie wpływa na śmiałość poczynań i eksperymentów artystycznych. AMFN, prowadząc na kierunku „reżyseria dźwięku” studia tylko I stopnia, dla niewielkiej liczby studentów, nie jest w stanie zgromadzić kadry dydaktycznej wystarczającej liczebnie i jakościowo, by móc prowadzić studia II stopnia, a których prowadzenie jest niezbędne dla możliwości ubiegania się o uprawnienia do prowadzenia przewodów kwalifikacyjnych. Stąd - korzystanie z kadry już wcześniej wypromowanej na Wydziale Reżyserii Dźwięku UMFC. Niemniej - zatrudnienie w AMFN grupy osób będących absolwentami warszawskiego Wydziału Reżyserii Dźwięku i posiadających już kilkuletnie doświadczenie zawodowe, stwarza nadzieję, że z czasem, łącząc swą aktywność artystyczną z działalnością dydaktyczną będą one mogły ubiegać się o wyższe stopnie w dyscyplinie „reżyseria dźwięku” - bazując na dorobku zdobywanym w Bydgoszczy.

Należy zwrócić uwagę na fakt zatrudnienia na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku AMFN bydgoskiego absolwenta magisterskich studiów kompozytorskich i studiów licencjackich w zakresie reżyserii dźwięku, który po uzupełnieniu studiów na poziomie magisterskim w UMFC w dyscyplinie „reżyseria dźwięku” wrócił na macierzysty wydział już jako nauczyciel akademicki, wnosząc szereg świeżych pomysłów dotyczących rozwoju Wydziału łączącego obie te dyscypliny.

Sprzyjająca mobilizacji i rozwojowi kadry ocena jakości jej pracy dokonywana jest przez powołaną przez dziekana komisję podczas okresowej oceny kadry. Opisowa ocena formułowana jest w oparciu o następujące składowe:

- Praca dydaktyczna,
- Praca artystyczna i naukowa
- Działalność organizacyjna.

Ocena końcowa formułowana jest w czterostopniowej skali (wyróżniająca, pozytywna, warunkowa, negatywna); i uwzględnia ocenę zawartą w „Arkuszu oceny pedagoga” wystawioną przez studentów-słuchaczy jego zajęć. Wyniki oceny służą doskonaleniu metod kształcenia poprzez motywowanie kadry do systematycznego aktualizowania treści programowych i technik ich przekazywania. Funkcję motywacyjną pełnią również nagrody i odznaczenia przyznawane wyróżniającym się pedagogom.

Symptomatyczny był zasygnalizowany przez władze Wydziału znikomy udział studentów w wypełnianiu ankiet oceniających pedagogów. Najwyraźniej wobec otwartości i bezpośredniości kontaktów studentów z kadrą dydaktyczną i z władzami Wydziału, nie uważali oni za potrzebne wypowiedzianie się w formie anonimowej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.

Trzon kadry związanej z kierunkiem „reżyseria dźwięku”, prowadzonym na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku AMFN w Bydgoszczy stanowią nauczyciele akademicy wywodzący się z pierwszego w Polsce wydziału kształcącego reżyserów dźwięku w obu głównych specjalnościach tej dyscypliny artystycznej - reżyserii muzycznej (fonografii) i reżyserii dźwięku w filmie i telewizji - Wydziału Reżyserii Dźwięku warszawskiego UMFC, którego założenia merytoryczne, dopracowane w wieloletnim procesie formy organizacji pracy dydaktycznej i działalności artystycznej legły u podstaw powołanego na bydgoskiej uczelni kierunku. Te tradycje, to położenie nacisku nie na umiejętność obsługi skomplikowanego często sprzętu elektroakustycznego, lecz na efekt artystyczny, brzmieniowy, dramaturgiczny działań reżysera dźwięku, współpracę z innymi artystami współtworzącymi dzieło - muzykami, filmowcami, redaktorami radia i telewizji, a także pracownikami zaplecza technicznego tych instytucji. Te formy mogą być tylko przekazywane i są przekazywane w procesie bezpośrednich kontaktów między nauczycielami a studentami, w relacji mistrz-uczeń.

Bardzo dobre wrażenie o kompetencji nauczycieli akademickich kierunku „reżyseria dźwięku” wynieśli eksperci Zespołu Oceniającego wizytujący zajęcia dydaktyczne, odbywające się planowo w czasie trwania wizytacji.

Cenne jest włączanie w proces dydaktyczny specjalistów związanych z kierunkiem „reżyseria dźwięku”, osadzonych w instytucjach kultury, massmediach, studiach oraz w szkolnictwie artystycznym, szczególnie w filmowym. Bezpośrednie kontakty personalne na poziomie kadry i studentów ze światem "zewnętrznym" często owocują skuteczną współpracą. AMFN sprzyja tego rodzaju współpracy, dokooptowując do grona swych współpracowników, pracowników tych instytucji, powierzając im prowadzenie zajęć we własnym, „zewnętrznym” wobec uczelni, środowisku. Kontakt studentów z profesjonalnymi warsztatami pracy w zawodzie dzięki tym zajęciom jest dla nich bardzo pouczający i inspirujący.

Analiza liczby, dorobku i struktury kwalifikacji nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia na kierunku „reżyseria dźwięku” na studiach I stopnia o profilu ogólnoakademickim, obsady zajęć dydaktycznych i tendencji rozwojowych kadry pozwala na sformułowanie generalnie pozytywnej opinii o tym gremium. . Prawidłowa jest obsada zajęć dydaktycznych, a zatrudnienie kadry wywodzącej się z młodszego pokolenia stwarza perspektywę jej rozwoju.

Niepokój wzbudza luka pokoleniowa istniejąca w składzie kadry, szczególnie w grupie prowadzących przedmioty główne, między nauczycielami-założycielami kierunku, a kadrami najmłodszą. Wydaje się, że tylko wyraziste decyzje przyspieszające proces poszerzania zakresu obowiązków młodej kadry mogą stworzyć możliwość wszczęcia wobec jej przedstawicieli procedur awansowych.

Dobre praktyki

Dobrą tradycją, chociaż nieprzekładającą się na stałe zatrudnienie przez AMFN, jest wspomniana powyżej tradycja zapraszania na Wydział wybitnych specjalistów związanych ze środowiskami twórczymi, w celu poprowadzenia wykładów lub warsztatów.

Bardzo korzystnym jest dla studentów fakt, że wykładowca wielu przedmiotów ścisłych, teoretycznych i technicznych, jest praktykiem - realizatorem nagrań, co bardzo mu ułatwia zwrócenie uwagi na sprawy istotne z punktu widzenia reżyserów dźwięku, a zarazem jego kompetencje sprawiają, że wszystkie problemy wynikające z ograniczeń realizatorskich spowodowanych konstrukcją urządzeń - stają się proste i zrozumiałe.

Zalecenia

Zaleca się w trybie pilnym, na drodze uchwał Rady Wydziału Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku oraz Senatu Uczelni o wskazanie innych dyscyplin – poza *Reżyseria Dźwięku* – do których odnoszą się efekty kształcenia na tym kierunku i które w stopniu zasadniczym decydują o ostatecznym przygotowaniu absolwenta do pracy zawodowej.

Ponadto Zespół Oceniający sugeruje zwrócenie większej uwagi na skład minimum kadrowego, gdyż w perspektywie kilku lat mogą wystąpić problemy z zapewnieniem odpowiedniej, równie wybitnej kadry naukowo-artystycznej, a tym samym spełnienie wymagań dotyczących liczby osób wchodzących w skład minimum kadrowego nawet dla studiów I stopnia, o profilu ogólnoakademickim.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Analiza stanu faktycznego w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia potwierdziła tezy zawarte w raporcie samooceny. Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy prowadzi szeroką współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która szczególnie widoczna jest w ramach ocenianego kierunku. Instytucjami, z którym prowadzona jest stała, regularna współpraca są w szczególności: rozgłośnia regionalna Polskiego Radia PIK w Bydgoszczy, TVP Bydgoszcz, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi i Toya Studios w Łodzi. Podstawą prawną współpracy są nawiązane umowy określające wzajemne zobowiązania obu stron. Wymienione instytucje dysponują wysokiej jakości infrastrukturą, w tym studiami radiowymi, telewizyjnymi i nagraniowymi, wyposażonymi w najwyższej klasy aparaturę, pracującą w technologiach SD, SDI, HD, która – dzięki współpracy – wykorzystywana jest podczas zajęć z przedmiotów kierunkowych takich jak: *Realizacja dźwięku wielokanałowego w filmie*, *Montaż muzyczny*, *Technika studyjna* oraz podczas realizacji studenckich praktyk zawodowych. Kolejną instytucją, z którą nawiązana została regularna współpraca jest Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy. Współpraca z tą instytucją wydaje się mieć szczególnie doniosłe znaczenie dla studentów ocenianego kierunku, także z uwagi na fakt, że Filharmonia Pomorska dysponuje profesjonalną salą koncertową o unikatowej akustyce, która wykorzystywana jest w procesie kształcenia w celu rejestrowania autorskich i ogólnouczelnianych projektów muzycznych w ramach przedmiotu *Reżyseria muzyczna* oraz programów dokumentalnych. Dzięki różnorodnym warunkom akustycznym oraz wysokiej klasy aparaturze zapewnianej przez studia nagraniowe znajdujące się w instytucjach, o których mowa powyżej, możliwe jest kształtowanie umiejętności studentów w ramach szerokiego kontekstu różnorodnych uwarunkowań infrastrukturalnych, co dobrze służy zarówno osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, jak i wykazuje stymulujący wpływ na działalność naukową i artystyczną jednostki. Ważną rolę odgrywa ponadto współpraca z Polskim Instytutem Sztuki Filmowej, który w ramach patronatu, od 2007 roku dofinansowuje zgłaszane projekty, przyczyniając się m. in. do rozwoju zasobów aparaturowych Wydziału Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Obok doskonalenia procesu kształcenia regularna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym dobrze służy zwiększeniu rozpoznawalności uczelni wśród potencjalnych pracodawców, ale także i wśród kandydatów na studia, budowaniu sieci kontaktów w środowisku biznesu, co wpływa na zwiększenie potencjalnych szans na zatrudnienie absolwentów ocenianego kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym i naukowo-badawczym, zarówno w doskonaleniu programu kształcenia, jak i w jego realizacji.

Widoczny jest pozytywny wpływ współpracy z tymi ośrodkami na program i realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym na osiąganie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, jak również na działalność artystyczną i naukową jednostki w dziedzinie związanej z ocenianym kierunkiem.

Dobre praktyki

Dzięki nawiązaniu współpracy z instytucjami zewnętrznymi wobec uczelni stworzono studentom ocenianego kierunku możliwości pracy nagraniowej w ramach przedmiotów kierunkowych w różnorodnych, w tym odmiennych, warunkach akustyczno-infrastrukturalnych. Fakt ten ma doniosłe znaczenie dla komplementarności wykształcenia reżysera dźwięku. Tego rodzaju praktyka wydaje się godna polecenia.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku *reżyseria dźwięku* prowadzonym na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy rozpatrywać należy w aspekcie treści programowych, aktywności kadry i studentów na arenie międzynarodowej oraz mobilności studentów i kadry.

W zakresie treści programowych jednostka prowadzi monitoring programów kształcenia oferowanych przez zagraniczne jednostki edukacyjne, co umożliwia stałą konfrontację programu kształcenia ocenianego kierunku z programami stosowanymi za granicą. Widoczna jest aktywność dydaktyczna, naukowa i artystyczna kadry na arenie międzynarodowej, wyrażona np. udziałem w konferencjach naukowych w ośrodkach zagranicznych, a także wpływ tej działalności na doskonalenie programu kształcenia, m. in. poprzez stałą aktualizację i wymianę wiedzy oraz doświadczeń praktycznych, a także na monitorowanie i konfrontowanie wypracowanych przez jednostkę własnych metod pracy z metodami stosowanymi w ośrodkach zagranicznych. Kompetencje językowe wykładowców przedmiotów kierunkowych pozwalają na prowadzenie zarówno zajęć dydaktycznych, jak

i konsultacji w językach obcych, w szczególności w języku angielskim, a także na uczestnictwo w międzynarodowej mobilności. Dzięki prowadzeniu lektoratów czterech języków obcych (angielski, niemiecki, francuski, rosyjski) jednostka stwarza warunki do uczenia się w językach obcych, a także do międzynarodowej mobilności studentów ocenianego kierunku. W ofercie dydaktycznej kierunku nie stwierdzono zajęć prowadzonych w językach obcych oraz prowadzonych przez nauczycieli akademickich z zagranicy. W ostatnich latach w ramach programu Erasmus+ jednostka nawiązała współpracę z Królewską Duńską Akademią Muzyczną w Kopenhadze oraz Litewską Akademią Muzyki i Teatru w Wilnie, w których studiowali studenci ocenianego kierunku. Kształcenie na ocenianym kierunku podjął student z zagranicy (Białoruś), który uzyskał dyplom Wydziału Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Doceniając prowadzone na kierunku „reżyseria dźwięku” działania w zakresie internacjonalizacji warto zachęcić jednostkę do intensyfikacji działań w tym zakresie. W tym kontekście pod rozwagę poddać należałoby m. in.: stworzenie oferty kształcenia w językach obcych, rozwijanie współpracy w zakresie działalności dydaktycznej oraz naukowej z zagranicznymi instytucjami akademickimi, naukowymi i artystycznymi oraz wykorzystywanie wyników tej współpracy w realizacji i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku, a także zwiększenie skali, zakresu oraz zasięgu mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich. Warto jednak podkreślić, że z rozmów przeprowadzanych podczas wizytacji wynika, że jednostka planuje intensyfikację działań w zakresie internacjonalizacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy kreuje warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, planuje podjęcie dalszych działań na rzecz wspierania kształcenia w językach obcych a także międzynarodowej mobilności studentów ocenianego kierunku i nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na tym kierunku. W analizie poziomu internacjonalizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku zwrócić należy uwagę na trzy czynniki: stosunkowo krótką, dziesięcioletnią historię kierunku, elitarny charakter kierunku wyrażony relatywnie małą liczbą studentów (w roku akademickim 2016/2017 na kierunku kształci się 19 osób) oraz fakt prowadzenia przez jednostkę wyłącznie studiów I stopnia.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

Zaleca się rozważenie przez jednostkę podjęcia działań na rzecz intensyfikacji procesu internacjonalizacji. Działania te mogłyby obejmować m. in.:

- stworzenie oferty kształcenia w językach obcych,

- rozwijanie współpracy w zakresie działalności dydaktycznej, naukowej i artystycznej z zagranicznymi instytucjami akademickimi, naukowymi i artystycznymi,
- wykorzystywanie wyników współpracy, o której mowa powyżej, w realizacji i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku,
- zwiększenie skali, zakresu oraz zasięgu mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Działanie w zakresie reżyserii dźwięku niemal w całości jest uzależnione od dostępności pomieszczeń studyjnych (także koncertowych) spełniających określone warunki pogłosowe i izolacyjności akustycznej od zakłóceń zewnętrznych oraz wielu rodzajów sprzętu umożliwiającego rejestrację nagrań i ich edycję w procesie postprodukcyjnym. Specjalną grupę sprzętu stanowią urządzenia umożliwiające rejestrację dźwięku także w warunkach pozastudyjnych - we wnętrzach naturalnych i w plenerze. Spełnienie tych oczekiwań jest niezbędne w procesie kształcenia studentów na kierunku „reżyseria dźwięku”, realizacji programu studiów i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Warunki te zostały spełnione w momencie uruchamiania ocenianego kierunku studiów. W tym celu została wówczas dokonana adaptacja akustyczna kilku pomieszczeń, zakupiono sprzęt stacjonarny i mobilny, urządzenia do rejestracji i edycji dźwięku, łącznie z oprogramowaniem. Obecny przegląd pomieszczeń studyjnych (sal koncertowych), sal wykładowych związanych z wykładami kierunkowymi oraz studiów postprodukcyjnych wykazuje dużą trwałość i skuteczność adaptacji akustycznych. Ze względu na duży postęp w technologiach postprodukcyjnych, szczególnie związanych ze współpracą z obrazem - na bieżąco wprowadzane są zmiany w sprzęcie i jego oprogramowaniu, zwracając przy tym uwagę na konieczność zachowania kompatybilności sprzętowo-programowej między poszczególnymi stanowiskami realizacyjnymi. Stałe uaktualnianie sprzętowych standardów urządzeń uczelnianych wynika także ze współpracy z instytucjami zewnętrznymi i konieczności zagwarantowania bezusterkowego transferu materiałów dźwiękowych i sesji audiowizualnych między stanowiskami dźwiękowymi znajdującymi się na terenie uczelni i w tych instytucjach. Podstawą komputerowych warsztatów służących do bardziej skomplikowanych rejestracji i prac postprodukcyjnych są stosowane na całym świecie programy platformy ProTools, a najnowsza wersja tego systemu - *Avid HDx Pro Tools 12* - jest zainstalowana w pomieszczeniu postprodukcji filmowej.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili pozytywne opinie odnośnie wyposażenia sal dydaktycznych, pomieszczenia są dobrze dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku. Baza dydaktyczna spełnia wszystkie wymogi niezbędne do prowadzonych form zajęć. Studenci również odbywają zajęcia i praktyki poza pomieszczeniami uczelnianymi, m.in. w: Polskim Radiu PIK w Bydgoszczy, Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi, TVP Bydgoszcz, czy w Filharmonii Pomorskiej. W opinii studentów możliwość pracy w obiektach wyposażonych w profesjonalny sprzęt, wspomaga ich w procesie kształcenia. Wizyty te wykazują również zmniejszanie się dystansu między możliwościami sprzętu dostępnego na uczelni, a nawet w studiach domowych (komputer z odpowiednim oprogramowaniem) a studiami profesjonalnymi.

Studenci mają dostęp do uczelnianego sprzętu mobilnego (np. mikrofonów i rejestratorów dźwięku) w celu wykonania swoich projektów artystycznych np. nagrań dźwiękowych na planie filmowym lub nagrań muzycznych poza wyposażonymi studiami. Ze względu na specyfikę procesu kształcenia mają również możliwość rezerwacji pomieszczeń z aparaturą służącą do dźwiękowych nagrań postprodukcyjnych, montażowych oraz reżyserek przy salach koncertowych. System rezerwacji pomieszczeń pozostających w bezpośredniej dyspozycji Wydziału opiera się na wcześniejszym zarezerwowaniu planowanego czasu pracy na grafiku kalendarzowym, dostępnym całodobowo dla studentów i pedagogów na wydziałowej stronie internetowej. Fakt rzeczywistego korzystania z tych pomieszczeń stwierdzany jest własnoręcznie w formie wpisów do książki pracy studia (pracowni). Podobnie działa system rezerwacji sprzętu mobilnego stosowanego do nagrań muzycznych lub filmowych. Dostęp do sal koncertowych, traktowanych dla potrzeb kierunku jako pomieszczenia studyjne, wymaga pisemnej zgody Kanclerza AMFN, a fakt dokonania rezerwacji danej sali jest uwidoczniony na uczelnianej stronie internetowej. Studenci zdecydowanie pozytywnie zaopiniowali taki system udostępniania pomieszczeń postprodukcyjnych (montażowych), zespołów do nagrań muzycznych (sala koncertowa plus reżyserka) oraz wypożyczania sprzętu. Wobec niewielkiej ilości studentów nie jest potrzebne pośrednictwo żadnych osób, a konsekwentne egzekwowanie rzetelności wpisów dotyczących wykorzystywania pomieszczeń i sprzętu mobilnego sprzyja unikaniu konfliktów.

Charakterystyczne dla infrastruktury, z której korzystają studenci ocenianego kierunku, jest jej rozproszenie przestrzenne, co wynika z faktu, że AMFN ma do swej dyspozycji w Bydgoszczy kilka budynków. Pomieszczenia udostępnione Wydziałowi nie zawsze odpowiadają swą kubaturą, czy kształtem funkcjom, do jakich je przeznaczono. Tak na przykład stosunkowo niedawno udostępnione pomieszczenie przylegające do studia nagrań efektów dźwiękowych i postsynchronów (tzw. Foley studio), w którym zainstalowano najnowocześniejszy system montażowy, nie zostało skutecznie zaadaptowane akustycznie, co ma znaczący wpływ na niestabilność osiąganych z głośników efektów brzmieniowych i niepewność ich powtarzalności w innych warunkach odsłuchowych. Zespół PKA bierze jednak pod uwagę fakt, że podejmując decyzję o otwarciu nowego kierunku, trudno było przewidzieć jakie będą jego wymogi infrastrukturalne, tym bardziej, że kierunek ten bardzo szybko się rozwija i wymaga systematycznych, znaczących nakładów finansowych i organizacyjnych.

Problem ten powinien być rozwiązany w perspektywie kilkuletniej, ponieważ AMFN jest w tej chwili u progu rozpoczęcia realizacji zatwierdzonego już projektu budowy nowego budynku Akademii. Rozwiązania funkcjonalne i infrastrukturalne nowego budynku były konsultowane z wszystkimi jednostkami Uczelni.

7.2.

Biblioteka Główna Akademii Muzycznej powstała w 1974 roku, dzięki darom przekazanym głównie przez Akademię Muzyczną w Łodzi.

W roku 2004, z inicjatywy rektorów szkół wyższych powstało Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego. Należą do niego państwowe uczelnie Bydgoszczy i Torunia: Akademia Bydgoska, Akademia Medyczna, Akademia Techniczno-Rolnicza, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, a także Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy. Członkostwo w konsorcjum umożliwiło zakup i wdrożenie nowego systemu bibliotecznego Horizon. Od 2009 roku Biblioteka Główna aktywnie uczestniczy w pracach Polskiego Komitetu RILM Abstracts of Music Literature.

Zasoby Biblioteki Głównej Uczelni osiągają ponad 57 325 egzemplarzy, w tym: ok. 41 000 egzemplarzy nut, 13 935 książek, 1 660 prac dyplomowych oraz 730 roczników czasopism muzycznych. Obejmują one przede wszystkim piśmiennictwo muzykologiczne oraz materiału, które mają na celu wspomagać studentów w dalszym procesie kształcenia. Zasoby biblioteczne AM w Bydgoszczy są systematycznie uzupełniane o najnowsze pozycje (np. Nick Collins, Margaret Schedel, Scott Wilson „Electronic Music”). W Bibliotece AM w Bydgoszczy dostępne są również zagraniczne czasopisma muzyczne m.in.: „Archiv für Musikwissenschaft”, „Early Music”, „Intermusik”, „Journal of Music Theory”, „Journal of the American Musicological Society”, „Music und Bildung”, „Percussive Notes”, „Perspectives of New Music”, „The Musical Quarterly”. Ponadto na stronie internetowej Biblioteki Głównej (<http://www.amuz.bydgoszcz.pl/struktura/jednostki-ogolnouczelniane/biblioteka>) podawane są najnowsze zakupione pozycje. Biblioteka posiada dostęp online do takich baz jak: „Cambridge Companions Online Music Collection” (zbiór prac z zakresu muzykologii, teorii i historii muzyki, biografie kompozytorów oraz zbiory esejów z dziedziny muzyki), „EBSCOhost”, „Oxford Music Online” (dostęp do trzech encyklopedii muzycznych: „The Oxford Dictionary of Music”, „Grove Music Online” oraz „The Oxford Companion to Music” oraz „Cambridge Journal Online” (dostęp do ponad 280 czasopism z zakresu nauk ścisłych i medycyny oraz humanistyki i nauk społecznych. Kolekcja humanistyczna obejmuje ponad 160 tytułów czasopism, w tym następujące czasopisma muzyczne: „British Journal of Music Education”, „Cambridge Opera Journal”, „Early Music History”, „Eighteenth-Century Music”, „Organised Sound”. Literatura specjalistyczna zalecana w sylabusach jest dostępna dla studentów. Zasoby biblioteczne są dostosowane do liczebności studentów na wizytowanym kierunku. Studenci mają możliwość dostępu online do wielu czasopism, encyklopedii, artykułów zagranicznych związanych z ich kierunkiem kształcenia.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili pozytywne opinie dotyczące zasobów bibliotecznych jak i organizacji działania Biblioteki Głównej. Godziny otwarcia Biblioteki, czytelnicy oraz fonoteki są dostosowane do potrzeb studentów

(godz. 9:00-15:00), ponadto istnieje szansa (na specjalną prośbę studentów) wydłużenia czasu otwarcia. Studenci podczas spotkania stwierdzili, że literatura zalecana w sylabusach jest dostępna w czytelni i Bibliotece. Biblioteka Główna AMFN w Bydgoszczy dysponuje swoim budżetem, dzięki temu na specjalną prośbę studentów lub nauczycieli akademickich istnieje możliwość sprowadzenia potrzebnych pozycji. Studenci mają dostęp do bazy nagrań „Naxos Music Library”. Czytelnia wyposażona jest w 26 ebooków Cambridge University Press, czasopisma elektroniczne, katalog Horizon oraz Oxford Music Online – w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki

Zaprezentowane przez studentów opinie dotyczące zasobów bibliotecznych jak i działalności organizacyjnej Biblioteki Głównej, w pełni pokrywają się z oceną Zespołu Oceniającego PKA.

7.3.

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że Akademia Muzyczna w Bydgoszczy, jedna z najmłodszych tego typu uczelni w Polsce stale się rozwija, doskonali i uwzględnia potrzeby artystyczno-dydaktyczne zarówno kadry pedagogicznej jak i studentów. Dotyczy to również ocenianej Jednostki, Celem dostosowania się do stale zwiększających się wymogów w zakresie kształcenia, Władze Uczelni przeprowadziły przetarg na budowę nowego gmachu, którego odbiór i zakończenie prac przewidziane jest na rok akademicki 2019/2020. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych przez członków ZO PKA z władzami Uczelni i Wydziału, w planach zagospodarowania nowego budynku potrzeby kierunku „reżyseria dźwięku” są uwzględnione.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Po zapoznaniu się ZO PKA z infrastrukturą będącą w dyspozycji Jednostki należy stwierdzić, że umożliwia ona realizację programu kształcenia na wizytowanym kierunku. Studenci mają możliwość wypożyczenia specjalistycznego sprzętu oraz sal poprzez wcześniejszą ich rezerwację. Mają również dostęp do zaktualizowanych zasobów bibliotecznych. Mocną stroną jest dostęp online do wielu artykułów, czasopism, encyklopedii zagranicznych. Biblioteka Główna dysponuje własnym budżetem, dzięki temu istnieje możliwość sprowadzenia potrzebnych pozycji na zamówienie nauczycieli akademickich, czy na specjalną prośbę studentów. Na stronie internetowej Biblioteki Głównej widnieją najnowsze zakupione pozycje. Ze względu na małą liczbę studentów na wizytowanym kierunku studenci zgłaszają swoje sugestie zmian bezpośrednio Władzom Wydziału.

Literatura specjalistyczna dostępna jest w czytelni i Bibliotece Głównej, ponadto istnieje możliwość sprowadzenia potrzebnych pozycji. Infrastruktura Uczelni nie jest dostosowana do osób niepełnosprawnych, natomiast AMFN w Bydgoszczy prowadzi budowę nowego gmachu, który będzie dostosowany do osób z niepełnosprawnościami

Dobre praktyki

Współpraca z Polskim Radiem PIK w Bydgoszczy, Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną im. Leona Schillera w Łodzi, TVP Bydgoszcz, czy Filharmonią Pomorską. Dzięki takiej współpracy studenci mają możliwość korzystania z profesjonalnego studio nagrań.

Zalecenia

Ze względu na kilkuletnią perspektywę otrzymania nowego gmachu Akademii, warto rozważyć bieżącą adaptację akustyczną pomieszczenia studia postprodukcji filmowej 014 (ul. Słowackiego) oraz stworzenia warunków dla projekcji audiowizualnych w formacie 5.1.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Podczas wizytacji Zespół Oceniający PKA spotkał się z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, Kołem Naukowym i ze studentami. W spotkaniu uczestniczyła większość studentów wizytowanego kierunku. Ze względu na małą liczbę osób (5-7 na roku) studenci są w stałym kontakcie z nauczycielami akademickimi za pośrednictwem poczty elektronicznej lub telefonu. Studenci podczas studiów mają do zrealizowania praktyki studenckiej (58 godzin przez 3 lata), które organizowane są we współpracy z: Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Teatralną i Telewizyjną im. Leona Schillera w Łodzi, TVP Bydgoszcz, czy Filharmonią Pomorską. Studenci wizytowanego kierunku raz w miesiącu, w sali koncertowej w Filharmonii Pomorskiej realizują swoje autorskie projekty w ramach przedmiotów „Reżyseria muzyczna” i „Nagrania dokumentalne”. Studenci swoich opiekunów praktyk, mentorów oceniają jako ludzi zaangażowanych i podchodzących z pasją do swojego zawodu. Ze względu na specyfikę kierunku studenci doceniają fakt indywidualnego podejścia prowadzącego do studenta.

Studenci „reżyserii dźwięku” nagrywają studentów z innych specjalności (instrumentaliści). Dzięki takiej współpracy studenci wizytowanego kierunku zdobywają doświadczenie w swoim przyszłym zawodzie.

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy prowadzi tylko studia I stopnia. Studenci, którzy chcą dalej kontynuować naukę na studiach II stopnia zdają

najczęściej do Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Duża konkurencja na II stopień w UMFC powoduje mobilizację wśród studentów AMFN do poszerzania i zdobywania wiedzy.

Kolejną motywacją dla studentów do osiągania lepszych wyników w nauce są projekty realizowane we współpracy z nauczycielami akademickimi. Prowadzący zajęcia zapraszają do współpracy studentów, dzięki temu mają oni możliwość wzbogacać swoje doświadczenie związane z przyszłym zawodem reżysera dźwięku. Studenci, którzy wyróżnią się podczas realizacji praktyk studenckich zapraszani są do współpracy w innych projektach artystycznych organizowanych przez instytucje w których odbywali praktyki.

Studenci mają możliwość ubiegania się o świadczenia materialne w formie: stypendium socjalnego, stypendium Rektora, zapomogi czy stypendium specjalnego. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy motywuje studentów do osiągania lepszych wyników w nauce poprzez typowanie najzdolniejszych studentów do stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Na wizytowanym kierunku działa jedno Koło Naukowe Reżyserów Dźwięku. W kole naukowym działa większość studentów wizytowanego kierunku. Studenci organizują spotkania i warsztaty m.in. takie jak: „Zgranie dźwięku do filmu. Normy głośności.”, „Miks materiałów setkowych.”, które prowadzone są przez znanych i cenionych dźwiękowców.

Studenci wyrazili również jednoznacznie pozytywne opinie na temat wsparcia w organizacji różnego rodzaju wydarzeń, które otrzymują od Władz Jednostki oraz nauczycielom akademickich w organizowanym przez nich wydarzeniach. Jednostka organizuje wiele wydarzeń związanych z wizytowanym kierunkiem, w których uczestniczą studenci.

Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, które organizuje m.in. warsztaty z zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, czy z umiejętności miękkich. Informacje dotyczące ww. warsztatów publikowane są na stronie internetowej Uczelni i zamieszczane w gablotach Wydziałowych. Jednak studenci wizytowanego kierunku nie są zainteresowani ofertą warsztatów Biura Karier.

Ze względu na relację mistrz-uczeń wiele spraw studenckich, czy uwagi związane z procesem kształcenia przekazywane są bezpośrednio nauczycielom akademickim, Kierownikowi Katedry lub Władzom Jednostki. Wszystkie skargi i wnioski rozpatrywane są przez Dziekana lub Prodziekana Wydziału. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili dostęp do informacji m.in. stronę Internetową Uczelni, na której znajdują się wszystkie potrzebne dokumenty związane z procesem kształcenia.

8.2.

Nawiązując do zaleceń z poprzedniej wizytacji, w opinii studentów Jednostka wspiera ruch naukowy w ramach kierunku reżyseria dźwięku zarówno pod względem finansowym, jak i merytorycznym. Informacje dotyczące form wspierania i motywowania studentów dostępne są na stronie Internetowej Uczelni (m.in. Pomoc Materialna, Regulamin Praktyk itp.). Ze względu na relacje mistrz-uczeń studenci są w stałym kontakcie ze swoimi prowadzącymi poprzez kontakt telefoniczny czy za pomocą poczty elektronicznej. W opinii

studentów, pracowników administracyjnych Uczelni cechuje wysoka kultura osobista oraz udzielają im oni wszystkich niezbędnych informacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci wizytowanego kierunku wspierani są i motywowani do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia m.in. poprzez wspólne projekty z nauczycielami akademickimi, czy poprzez praktyki studenckie. Praktyki realizowane są m.in. na planach filmowych we współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Teatralną i Telewizyjną im. Leona Schillera w Łodzi. Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendia z zakresu Pomocy Materialnej, a wszystkie potrzebne informacje znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Mocną stroną kierunku jest indywidualne podejście prowadzących do studenta. Ponadto wykładowcy akademicy zapraszają do współpracy najlepszych studentów do swoich projektów nagraniowych. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili jednoznacznie pozytywne opinie o zaangażowaniu i pomocy kadry w ich procesie kształcenia m.in. poprzez organizowania warsztatów z znanymi reżyserami dźwięku.

Dobre praktyki

Zapraszanie do udziału studentów w projektach, nagraniach nauczycieli akademickich. co pozytywnie wpływa na ich doświadczenie związane z przyszłym zawodem reżysera dźwięku.

Zalecenia

Brak.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
- włączenie przedstawiciela studentów i doktorantów w skład Komisji Dyscyplinarnej nauczycieli akademickich;	- uzupełnienie składu Komisji Dyscyplinarnej nauczycieli akademickich o przedstawiciela studentów i doktorantów;
- zmiana struktury organizacyjnej Wydziału poprzez utworzenie Zakładu Reżyserii Dźwięku;	-w miejsce Pracowni Reżyserii Dźwięku powołano Zakład Reżyserii Dźwięku;
- przyporządkowanie 5 zamiast 7 punktów ECTS do języka obcego;	- usunięto wskazane uchybienia dotyczące punktów ECTS;
- ustosunkowanie się do postulatu studentów dotyczącego nadmiernego obciążenia na drugim roku studiów;	- wprowadzenie zmian w programie kształcenia mających na celu zrównoważenie obciążenia studentów na I i II roku studiów;
- wprowadzenie zapisanego autoreferatu, jako dodatkowego elementu egzaminu dyplomowego;	- nie dostosowano się do zalecenia PKA, nadal obowiązuje jedynie konspekt autoreferatu, jako elementu egzaminu dyplomowego.
- przegląd sylabusów;	- weryfikacja i aktualizacja treści sylabusów, a także ich upowszechnienie poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Uczelni oraz udostępnienie w Dziale Nauczania;
- zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na działalność studenckiego Koła Naukowego;	- powołanie Koła Naukowego dla studentów kierunku <i>reżyseria dźwięku</i> wraz z wyodrębnieniem odrębnych środków finansowych;
<p>Poza procesem dyplomowania zakres działań naprawczych, podjętych w wyniku poprzedniej oceny jakości kształcenia na kierunku <i>reżyseria dźwięku</i> uznać należy za skuteczny, gdyż umożliwił wyeliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości.</p>	